

GORAN GLUVIĆ

C A R L O S

osebe

MARKO
IRENA
PREDSTAVNIK DRŽAVE
ŠEF POLICIJE
VRHOVNA SODNICA
OBA POLICAJA
KOLMAN

OPOMBA: v začetku scena označuje praznino, nato se vedno bolj polni s predmeti.

1.

Marko sedi na stolu in je vklenjen v lisice. Predstavniki države je naslonjen na stol. Oba sta obrnjena proti gledalcem in se v začetku, ko govorita, ne premikata z mesta.

P.D.: (bere) Tako, Marko, sedaj ste pod zaščito države. Dvoletno kazen ste, moramo priznati, prestali pošteno in disciplinirano. Se nič ne veselite, da ste bili taki? Dovolite mi, da po tem uvodu preidem na konkretno zadevo. Naj začnem: zato, ker ste se v ustanovi, katere nihče ne mara, lepo vedli, smo vas zaščitili. Izenačili smo vas s Triglavskimi jezeri, s kočevskimi medvedi, človeško ribico in tako naprej, in tako naprej. Ni nepomembna stvar, da smo tvegali visok osebni dohodek za vas in vam ponudili dokaj netežavno delo v okviru naše države. Mi državljani in celotna družba vas zelo visoko cenimo in veliko pričakujemo od vas. Morda se sprašujete, koliko je to 'veliko'. No, nikoli se nisem znal izražati v prisposodobah, pa bom le poskusil. Poglejte, toliko. (raztegne roke)

MARKO: (ne pogleda)

P.D.: (še naprej bere) In toliko vas imamo tudi radi. Res da ste včasih proti nam, vendar vas kljub vsemu razumemo. Mladi ste, v najboljših letih in vaša energija se mora nekam sprostiti. Kaj sem hotel reči? Zaradi nekaterih nepravilnosti v naši upravi smo pozabili na nadarjene člane naše družbe. Kar izmuznili so se naši kontroli. Priznam, nekaj je bilo tudi subjektivnih težav, vendar veliko več objektivnih. Ampak mi se ne bomo nikoli predali, mi bomo skušali na vsakem koraku in ob vsakem času popravljati napake in predvsem premagovati težave. Ena takih napak in težav ste tudi vi. Prosimo, da nam oprostite, ker vas nismo pravilno usmerjali, ker ste kar dvakrat zabredli v ustanovo, katere nihče ne mara, ki pa za tako nadarjenega človeka, kot ste vi, ni pravo mesto. Zato smo vam priskrbeli pravo mesto, v katerem boste zadovoljni, tako da bomo tudi mi zadovoljni. Mi smo že zdavnaj pozabili, kako ste blatili našo državo z besedami, da v njej ni nekaj v redu, da bi morali spremeniti to in ono, zato apeliram na vas, Marko, da tudi vi pozabite na ukrepe, ki smo jih morali sprovesti, da bi vam v nadaljnjih letih življenja omogočili povsem nov in pravilen odnos do naših ustanov. No, pa kaj bi samo jaz govoril. Predajam vam besedo. Vzemite jo! (premor)

MARKO: Najprej bi se rad spočil.

P.D.: (ne bere več) Spočili? Saj že dve leti ne hodite v službo. Dve leti se niste drenjali po avtobusih, skrbeli, kako boste šli na dopust, kakšne ocene bodo imeli vaši otroci v šoli, kaj bodo rekli sosede, sorodniki, prijatelji, pa bi radi počivali? Pa naj vam bo. Kar pojdite in se spočijte. Kasneje se bomo dogovorili, kje, kaj in kako boste delali. Pojdite.

MARKO: (vstane in odhaja)

P.D.: Nekaj ste pozabili, Marko.

MARKO: Ne vem.

P.D.: Ste.

MARKO: Mislim, da nisem.

P.D.: Ste!

MARKO: Nisem!

P.D.: Ste, če rečem!

MARKO: Prav, kaj sem pozabil?

P.D.: Ste!

MARKO: Zakaj vpijete? Vpitje me moti!

P.D.: (živčno stopi k njemu) Ste, če pravim! Recite, da ste nekaj pozabili.

MARKO: Kako naj rečem, da sem, ko ne vem, kaj sem pozabil!?

P.D.: Spomnite se.

MARKO: Ne vpijete name!

P.D.: Vi ne vpijite name!

MARKO: Prav, povejte mi, kaj sem pozabil. Dve leti me ni bilo v tej, tako imenovani civilizaciji. Marsičesa sem se odvadil. Ali vas smem prositi, da mi poveste, kaj sem pozabil?

P.D.: Naj vam bo. Pozabili ste se zahvaliti, ker smo se zavzeli za vas in vam pomagali, čeprav bi lahko marsikaj storili, kar bi vam zagrenilo življenje.

MARKO: In kaj naj rečem? Hvala?

P.D.: Vsekakor. Pa še: ob vsakem trenutku in na vsakem mestu se bom spomnil vaše dobrote in bom neizmerno hvaležen... Ja, Marko, ali ste kar naenkrat pozabili, kar so vas naučili v ustanovi, kater nihče ne mara?

MARKO: Bi radi vedeli, kaj sem pozabil? (ga z lisicami stisne okrog vratu) To sem pozabil. Odklenite. Ste to mislili?

P.D.: Ne.

MARKO: (ga še bolj stisne)

P.D.: Pravzaprav, da.

MARKO: Ključ in odklenite!

P.D.: Takoj. (odklene)

MARKO: Tako.

P.D.: Skoraj bi me zadavili. Tako ne smete delati, Marko, z nami, ki vam želimo dobro. To ni lepo. Vendar, mi smo strpni, zato vam ne zamerimo incident, ki ste ga pravkar povzročili. Sedaj pa kar pojdite in se spočijte.

MARKO: (odide)

IRENA: (ki je bila v ozadju) Ne vem, kaj naj bi povedala. Takrat je prišel, dva dni je spal, potem je peljal otroka na sprehod, se vrnil in rekel: nocoj potujem. Ko sem ga vprašala kam, mi je odgovoril, da se bo kmalu vrnil. Samo to.

P.D.: Ste opazili, da se je s kom pogovarjal, da ga je kdo klical po telefonu?

IRENA: Ne, nihče ga ni klical. Vsaj opazila nisem.

P.D.: Mogoče pa le nekaj prikrivate? Spomnite se.

IRENA: Mislim, da ne.

P.D.: Kako to 'mislite'? Kaj to pomeni? Dobro veste, da je Marko izkoristil naše zaupanje. Nekaj prikrivate?

IRENA: Ne, ničesar ne prikrivam. To sem kar tako rekla.

P.D.: Kako 'kar tako rekla'? Kar tako se nič ne reče.

IRENA: Kaj hočete od mene?

P.D.: Priznanje.

IRENA: Kakšno?

P.D.: No, ne delajte se neumni. Pa začniva takole... Na primer, kaj ste počeli v času, ko je bil Marko v naši ustanovi, katere nihče ne mara?

IRENA: Kaj vas briga.

P.D.: Počasi, počasi. Kako ste urejali svoje spolne težave?

IRENA: To vas pa res nič ne... Sicer pa, sploh mi ni bilo do spolnih užitkov. Kaj me vi izsiljujete? Prav, povedala vam bom. Vseskozi sem bila noseča.

P.D.: Dve leti?

IRENA: Dve leti. Ali je to kaj čudnega?

P.D.: Seveda je! Ženska človeškega rodu je lahko noseča samo okrog devet mesecev! Vseskozi mi lažete!

IRENA: Niste brali v časopisih o meni?

P.D.: Nisem!

IRENA: Kaj potem vpijete? Če bi več brali, bi opazili članek, v katerem so pisali, da sem edina ženska na svetu, ki se mi je zgodilo, da sem nosila tri otroke dve leti in tri mesece, nakar sem morala splaviti, ker niso vedeli, ali bom rodila jutri ali čez dvajset let.

P.D.: Lažete!
IRENA: Ne lažem!
P.D.: Prav, preveril bom, ampak, če lažete...rotim vas...pazite se!
IRENA: (odide)
KOLMAN: (tudi iz ozadja) Vi ste, torej, predstavnik države in bi radi zvedeli določene informacije o Marku, ki je, kot ste rekli, izginil neznanokam.
P.D.: Pravilna ugotovitev, Kolman.
KOLMAN: In zakaj ste prav mene klicali? Saj je imel veliko drugih prijateljev.
P.D.: Ne izmikajte se. Te njegove druge prijatelje zelo dobro poznamo. Zasedujemo jih, spremljamo njihovo delo in...
KOLMAN: Tudi mene?
P.D.: Da, tudi vas. Torej vemo, kdo ste in da ste edini, ki ga lahko spravite čez mejo brez potnega lista. Vaše metode poznamo že iz študentskih časov. Se spomnite? Bili ste pri nas in nam jih razložili.
KOLMAN: Lagal sem. Povedal sem tisto, kar ste želeli slišati.
P.D.: No, no, ni bilo ravno tako, a ne? Pozabimo pretekle čase. Nas zanima današnji, mar ne?
KOLMAN: Vem, kaj mislite. Da sem švercer. Mogoče me res imajo za švercerja, vendar jaz nikoli ničesar nisem švercal.
P.D.: Prav, prav. Če se vrneva na osnovno temo. Kdaj ste ga na zadnje videli?
KOLMAN: Prvi dan, ko je prišel iz aresta. Otroka je peljal lulat za grmovje. Takrat pa sem jaz prišel mimo. Slučajno.
P.D.: Aha, in kaj je bilo potem? Kaj sta se pogovarjala?
KOLMAN: Rekel sem mu: zdravo, Mare, kako si? On pa: za en drek. Zakaj pa za en drek, sem ga vprašal. Zato ker za en drek, mi je odgovoril.
P.D.: In potem?
KOLMAN: Vprašal sem ga, če bi šel kaj spit. Pa je rekel, da ne in še nekaj je rekel...pa se ne spomnim natančno kaj.
P.D.: Kaj je rekel? Kaj je rekel? Spomnite se!
KOLMAN: Počakajte. (premišljuje) Seveda, rekel je, da se mu mudi, da nima časa, ali nekaj podobnega.
P.D.: In kaj še?
KOLMAN: Nič. Odšel je.
P.D.: Lažete, Kolman, nekaj je še rekel. Mi vemo kaj.
KOLMAN: Če veste, zakaj sprašujete.
P.D.: Hočemo slišati od vas. Torej?
KOLMAN: Rekel mi je, naj zginem izpred njegovih oči.
P.D.: Se pravi, nista v dobrih odnosih.
KOLMAN: Nisva. Pravzaprav, jaz sem z njim, vendar on ni z mano.
P.D.: Od kdaj?
KOLMAN: Od takrat.
P.D.: Povejte.
KOLMAN: Saj veste. Kaj sprašujete? Od takrat, ko sem bil pri vas. Enainsedemdesetega.
P.D.: Tudi vi lažete! Kaj ko bi se pogovorila o vašem švercu, kaj?
KOLMAN: Saj ne švercam. Nikoli nisem švercal. Samo kličejo me Švercer, ker sem še kot študent švercal študente v sobe Študentskega naselja.
P.D.: Kako je ta svet poln laži in lažnivcev! Ven!
KOLMAN: (odide)

P.D.: (se vsede za mizo nad katero sveti delovna svetilka) Sami lažnivci, jaz pa naj uspešno opravljam svoje delo. Ne vem, česa se bojijo. (nekaj zapisuje; ko spiše, pogleda na papir, začne brati in se zgrozi) Ne, ne, tega jaz nisem napisal! Izključeno! Jaz sem se vedno pametno in previdno izmikal pastem, ki mi jih je nastavljala lastna misel. (se ozira okrog) Ne, ne, to je pomota. (premor) Pa vseeno, nekaj je moralo sprožiti reakcijo na mojo roko, ki je potem zapisala te grozote. Upam, da me ni nihče opazil. Pa menda nisem postal nekdo, ki ga bo treba... Ne, ne, nisem. Našel bom krivca, našel ga bom za to nesmotrno in podlo dejanje. Nekdo mi je podtaknil...Seveda, nekdo mi je podtaknil svinčnik. Ne nekdo, pač pa se mi je svinčnik sam podtaknil. Ha, našel sem krivca. Vedno ga najdem. Svinčnik je kriv, da je to na papirju spisano, ta papir je dokaz...

ŠEF POLICIJE: (vstopi) Še zmerom si tu? Imaš delo? Videl sem, da luč gori, pa sem vstopil. Upam, da ne motim.

P.D.: O, nikakor ne.

ŠEF POLICIJE: Tudi jaz sem malce potegnil šiht. Tisti tvoj primer, ki je pobegnil, mi dela preglavice. Ne vem, kam je izginil, ampak sem prepričan, da ni čez mejo. Uporabil sem najbolj preizkušene metode... Kaj pa držiš v rokah?

P.D.: Svinčnik in napisan papir.

ŠEF POLICIJE: To vidim. Toda zakaj tako pred sabo, kot da bi bila okužena?

P.D.: Pa še kako sta!

ŠEF POLICIJE: Ne razumem.

P.D.: Nov primer zate.

ŠEF POLICIJE: O, ne govori mi tega. Saj ne zmorem. Pa še na dopust grem. Ko se vrnem... V čem pa je stvar?

P.D.: Svinčnik se mi je podtaknil pod roko in me v trenutku slabosti prisilil, da mi je roka napisala to. Izvoli, poglej.

ŠEF POLICIJE: (prebere) Oho! To je izredno. Kakšna tehnika in kakšen protidržavni odstavek. In sedaj si zamisli, kako se moram skoraj vsak dan izpopolnjevati, plača pa taka, da ni za nikamor, prosim te.

P.D.: Pa kaj moremo, tudi moja ni ne vem kakšna.

ŠEF POLICIJE: Koliko prejemaš?

P.D.: Ne veliko. Pa ti?

ŠEF POLICIJE: Malo manj. No, a se da s tem živeti, lepo te prosim?

P.D.: Ne da.

ŠEF POLICIJE: Če ne bi bilo moje osebne zavesti, delovne discipline, pa moje njive in upanje v boljše, bi že zdavnaj zapustil to državo. Čeprav tega ne bi smel reči, pa jo bi. Bi, bi.

P.D.: Tudi jaz. Ampak, a misliš, da bi bilo kje drugje boljše?

ŠEF POLICIJE: Ah, kje pa! Isti drek.

P.D.: Drugje je mogoče še slabše. Vendar spremembe godijo človeku.

ŠEF POLICIJE: Prav imaš. Tako, malo sva ogovarjala našo sveto državico, sedaj pa moram domov, pozno je že. Daj mi svinčnik. Aretiral ga bom. Za nekaj dni ga bom dal na hladno, da mu več ne bi prišlo kaj podobnega na misel.

P.D.: Pa misliš, da bo to dovolj?

ŠEF POLICIJE: Brez skrbi. Imel sem že veliko takih primerov. Zaprl sem jih in potem se niti eden ni več upal ponoviti podobne neumnosti. Pozdravljen.

P.D.: V redu, pozdravljen. Na, še te lisice ti vračam. Jaz jih nisem imel kam spraviti.

ŠEF POLICIJE: Če bo šlo tako naprej, jih bom moral spet uporabiti za isto osebo. (odide)

MARKO: (vstopi)

P.D.: Tovariš Marko! Ja, kje pa ste bili toliko časa? (vzame spis in bere) Bili smo zaskrbljeni za vašo usodo. Mislili smo, da ste - replika se pove tovariško in prijateljsko - da ste še vedno potrti zaradi tistih štiriindvajset mesecev. Pa kaj? Saj niste ne prvi ne zadnji, ki ste bili v tisti ustanovi, katere nihče ne mara. Pa se vam menda ni podrl svet? Življenje je pred vami. Lahko nadaljujete v zmernem tempu. Sociolog ste in toliko sociološke problematike mrgoli v naši državi, da je joj. Na primer sociološka migracija iz ene republike v drugo in obratno. Na primer - nadaljevanje izpustiti, če se vam zdi potrebno - se pravi: zanimivo delo, mar ne? No, no, ne bodite potrti. Kdo pa danes ljubi potrte ljudi? Danes potrebujemo vesele obraze in optimistične osebe. Lepo je, da ste prišli k meni ob tej - navedi uro - (pogleda na uro) pozni uri. Spreminjate se, Marko. (neha brati) Čestitam. (mu ponudi roko)

MARKO: (ne sprejme) A bi utihnili? A bi?

P.D.: (spet bere) Morda niste za spektakle, Marko, ampak predlagal bi vam, da v tem trenutku, ko ste potrti, naredite odločilen korak k rehabilitaciji vašega položaja v državi.

MARKO: Prišel sem...

P.D.: Pomembni ste! Resnično! Morda se tega ne zavedate, ker ste zadnja leta doživljali same poraze. To človeka spravi v apatijo. Vendar ti porazi vam bodo samo koristili. Končno, tudi uspeh mora priti. In uspeh je slajši in sočnejši po tolikih porazih, verjemite nam.

MARKO: (mu vzame spise, strga, zmečka in vrže) A vi ne znate odnehati s tem sranjem?

P.D.: A se zavedate, kaj ste strgali? Kako pa bom opravljal svojo službo brez teh navodil? No, saj vam tudi to oprostimo. Ali ne vidite, kako smo veseli, da ste se vrnil.

MARKO: (odmahne z roko)

P.D.: Kar mahajte z roko. Ampak, mi smo resnično veseli.

IRENA: (pride) Mare, iskala sem te...

MARKO: Ni bilo potrebno!

IRENA: Ampak, Mare...

MARKO: Pa kaj se vsi sučete okrog mene? Bil sem zaprt, prav. Ne rabim nobene tolažbe.

P.D.: Vidite, vaša žena se je v pogovoru, ki sva ga imela pred kratkim, obnašala, kot da ji je malo mar za vas.

IRENA: Kaj spet hoče ta človek? Kdo je on, Mare?

MARKO: Snel mi je lisice. Izigrava pokrovitelja in dobrodelnega humanista.

P.D.: Oprostite, Marko, vi sploh niste reagirali, ko sem vam omenil zadevo z vašo ženo?

MARKO: Kaj me briga, kaj sta se pogovarjala! (ga prime za suknjič)

P.D.: Ne bodite nasilni. Vse ima svoje meje.

MARKO: Sedaj me pa poslušajte. Prišel sem, da mi vrnete lisice.

P.D.: Kaj vam je? A mislite, da je to kar tako, pridete in...

MARKO: Me poslušate?

P.D.: Poslušam. Vendar, pri nas je pomembnejša procedura, kot vaše zahteve.

MARKO: Vrnite mi lisice, drugače...

P.D.: Bom, bom. Samo spustite me. Zakaj jih hočete nazaj?

MARKO: Hočem jih imeti, ni pomembno zakaj!

P.D.: Prav, če vztrajate. Počakajte. Šel bom ponje. Šefu policije sem jih vrnil. Upam, da še ni odšel domov. (odide)

MARKO: Pa hitro!

IRENA: Mare, saj te sploh ne spoznam več.

MARKO: Utihni!

IRENA: Ne bom.

MARKO: Pa ni treba.

IRENA: Kaj so s tabo delali v zaporu, da si tak?

MARKO: Nič.

IRENA: So te mučili?

MARKO: Ne, igrali smo se ravbarje in žandarje.

IRENA: Torej so te mučili?

MARKO: Vi me mučite! Vedel sem, da ko pridem, da me boste mučili. Zato hočem lisice, da bom spet svoboden pred vami.

IRENA: To si pa zares lepo povedal. Občudujem te. In ne prikaži me se več domov!

(odide)

KOLMAN: (pride) Mare?

MARKO: Kaj počneš tukaj?

KOLMAN: Nič. Klicali so me.

MARKO: Zaradi mene?

KOLMAN: Ah, ne... Saj veš, zaradi šverca, kot ponavadi.

MARKO: Kolman, ti si kompletni idiot.

KOLMAN: Zakaj?

MARKO: Še lagati več ne znaš.

KOLMAN: Pa sem znal, a ne? Takrat.

MARKO: Tudi takrat nisi znal.

KOLMAN: Kaj pa ti počneš tu? Te bodo spet zaprli? Moram ti priznati, da si vedno bil moj idol. Še zmerom si. Edini si, ki vztraja z našimi ideali.

MARKO: (ga prime za lase) Veš, kaj, Kolman, pozabi.

KOLMAN: Nikoli. Se spominjaš, ko smo enainedesetega za pravice vseh študentov na Filozofskem faksu, ko smo zasedli faks, kako smo korakali po Aškerčevi... Noro je bilo, kaj? Spusti me. Boli me.

MARKO: Naj te.

KOLMAN: Zaradi tistih let, zaradi tistih idej, zaradi današnjih študentov se ne bi smel prodati državi. Preteklosti ne moreš kar tako zbrisati. Vzeti radirko in... Boli me.

MARKO: (ga odrine)

KOLMAN: Ti si se prodal. Vse vem.

MARKO: Ti nič ne veš.

KOLMAN: Spomni se: svobodna univerza-univerza svobode, svoboda govora-misli-revolucije, misliti-verjeti-govoriti, vsi za vse...

MARKO: (ga udari)

KOLMAN: (na tleh) V nasilju je laž, v laži je nasilje - nasilje je nemoč.

MARKO: (ga vzdigne) Kolman, a vidiš tista vrata tam?

KOLMAN: Vidim.

MARKO: Potem se z vso svojo hitristjo odgiblji skozi njega.

KOLMAN: Ne razumem.

MARKO: Zgini! (ga spusti)

KOLMAN: A nisva več prijatelja?

MARKO: Že dolgo ne.

KOLMAN: Potem, kaj morem, pač hotel sem... Nisi me prav razumel... Veš, jaz nikoli ne odneham... Kljub temu, da me podiš, ti bom pomagal, da se vrneš na prava, stara, študentska pota. Vedno ti bom stal ob strani. Prav, prav, že odhajam. Bili ste naši ideali - boste vzdržali preverjanje? Svoboda je svoboda tistega, ki misli drugače, UJV pozablja na avtonomijo univerz. Profesorji, pridružite se zahtevam študentov. (odide)

P.D.: (se vrne) Tu jih imate. Sicer ne vem, zakaj jih rabite. Pa ni važno, kot ste rekli, vsakdo ima svoj razlog. Mi smo z vami. Tega ne pozabite. Strpni smo, ker vemo, da bo na koncu zabavno.

MARKO: Nataknite mi jih.

P.D.: Prav. (mu jih natakne) Tako.

MARKO: (odide)

P.D.: (vzame svinčnik iz žepa in si ga ogleduje) No, upam, da se boš tokrat spametoval. Tisto, kar si zadnjič storil, ni bilo dostojno, da te spet držim v roki. No, saj ti ne zamerim. Vsakdo si lahko v svojem življenju privoščil kakšno traparijo. Sedaj si rehabilitiran. Vem, da so te zavedli določeni materiali, iz katerih si izdelan. Pač, nekaj smo jih uvozili in težko se je upreti... Drugače te ne bi mogli izdelovati, saj razumeš? Naša država v tem trenutku ni sposobna izdelovati določenih repro materialov, to vsekakor razumeš? Torej, greva na delo.

KOLMAN: (vstopi)

P.D.: Vi? Kaj vas je prineslo?

KOLMAN: Tu sem.

P.D.: Vidim. No, vsedite se. Prav gotovo bi radi nekaj povedali.

KOLMAN: Da.

P.D.: Torej, z besedo na dan.

KOLMAN: Ni tako enostavno.

P.D.: Nekaj v zvezi z Markom?

KOLMAN: Prav to!

P.D.: Torej?

KOLMAN: Zakaj držite svinčnik tako pred sabo? Kot da bi ga hoteli pognati vame?

P.D.: Svinčnik? Ah, da, pogovarjal sem se z njim...Mislim, nekaj sem hotel zapisati. Pa me je presenetil vaš prihod. Torej, kaj ste hoteli reči?

KOLMAN: Vam še ni znano?

P.D.: Kaj?

KOLMAN: Ali veste kdo je on?

P.D.: Vem.

KOLMAN: Ne, ne veste.

P.D.: Kako ne?

KOLMAN: Tisto, kar ste mislili, da veste, niste prav vedeli. Marko je Carlos.

P.D.: Kakšen Carlos?

KOLMAN: Ne berete časopisov?

P.D.: Berem.

KOLMAN: In ne veste, kdo je Carlos?

P.D.: Veliko jih je. Ne vem, na katerega merite.

KOLMAN: Carlosa, mednarodnega terorista.

P.D.: Ampak, on nima nobene zveze z nami, z našo državo. Nemogoče, izključeno!

KOLMAN: Pa mi povejte, zakaj ga ne ujamejo? Ko imajo države z vzhodne in zahodne strani popolne podatke o vsakem človeku, ki se giblje na svopjem področju? Kaj pa naše področje? Stvar je v tem, da nas on ne zanima, ker nima nič proti nam, zato ima sedež v naši državi. Vendar za teroriste se nikoli ne ve, kam se bodo jutri obrnili.

P.D.: Ste prepričani, da je Marko Carlos?

KOLMAN: Prisilil me je, da sem delal zanj. Potem sva se sprla in sem mu komaj ušel. Nisem mogel prenesti njegove namere, da hoče delovanje s celega sveta razširiti na naše ozemlje. Jaz sem proti temu.

P.D.: In pravite, da smo imali Carlosa zaprtega? Pa nismo vedeli, da je to on. Ne, ne verjamem.

KOLMAN: Trdim, da je Marko, s pravim imenom Carlos, znani mednarodni terorist. Nihče ga ne ujame, ker se po vsakem terorističnem dejanju skriva na naše ozemlje. Pač, ima naš potni list. Zakaj pa v zadnjih dveh letih ne slišimo nič o njemu? Zakaj? Ker je bil pri nas zaprt. Trdim, da je hotel namenoma, da ga zaprete. Se spomnite govoric o Marku enainsedemdesetega? Da je bil povezan s tujino in tako naprej?

P.D.: Spomnim. Kdo ve, kam je šel, ko sem mu dal lisice? Ko bi vedel, da je...

KOLMAN: Mislim, da je šel domov. Mogoče pa... ker me je videl. Srečala sva se na stopnišču in je najbrž pomislil... Saj veste. Ali pa so ga obvestili njegovi, da sem šel sem povedat... mislim...

P.D.: Njegovi?

KOLMAN: Da, ima zelo razširjene in zelo učinkovite zveze.

P.D.: Nič, preverili bomo. (telefon) Halo, nekaj... Ne, nisem še preizkusil svinčnika. Nekaj drugega je. Vem, da je pozno. Vzemi dva moža in se dobimo spodaj, pred ustanovo. Gremo v Markovo stanovanje. Med potjo ti bom razjasnil. Da, da. Zadeva je nujna. (odide)

VRHOVNA SODNICA: (iz ozadja) Kot smo se dogovorili, Kolman.

KOLMAN: Da, vrhovna sodnica.

VRHOVNA SODNICA: Moram vam izreči priznanje za vaš dosedanji trud. Ampak opozarjam vas, da še naprej morate biti pri stvari in jo držati v strogi tajnosti.

KOLMAN: Vsekakor.

VRHOVNA SODNICA: Zadnja, ki smeta zvedeti, sta tista dva cepca v tej ustanovi. Jasno?

KOLMAN: Jasno, vrhovna sodnica.

VRHOVNA SODNICA: Drugače vam ne bomo oprostili...

KOLMAN: Vem, vem, ne ponavljajte mi tega. Ujeli ste me, predlagali, da stopim v to igro, strinjal sem se. Šel bom do konca.

VRHOVNA SODNICA: Pametno govorite, Kolman. Moram vam nekaj priznati. Upam, da me boste razumeli. Name pritiskajo, češ da svojega dela ne opravljam dobro. Ampak sedaj to ni važno. Še več, to sploh ni res, da svojega dela ne opravljam dobro, pač pa se me določeni krogi hočejo znebiti, ker sem bila vedno za resnico in dobro delo, ki naj bi prispevalo k trdnosti naše države. Saj razumete, Kolman.

KOLMAN: Razumem.

VRHOVNA SODNICA: Oni pa vse delajo narobe, zato se hočejo znebiti dobre in pravične delavke, se pravi, mene.

KOLMAN: To ste že povedali. Razumem vas. Bodite prepričani, da vam bom pomagal.

VRHOVNA SODNICA: Že v redu. Lahko greste.

Prostor je napolnjen s pohištvenimi elementi vključno z okni in vrati. Začetni predmeti ostanejo na sceni. Predstavniki države, šef policije in oba policajca vdrejo skozi vrata.

IRENA: Zakaj ste vdrlí? Saj bi vam odklenila, če bi pozvonili.

P.D.: Odgovarjajte kratko in jedrnato. Kje je? (zapisuje)

IRENA: Kdo?

P.D.: Vaš mož.

IRENA: Ne vem. Nekam je odšel. Prepirala sva se. Rekel je, da ga ne bo dalj časa.

ŠEF POLICIJE: Razumljivo. Kje je njegov potni list?

IRENA: V tem predalu je včasih bil.

ŠEF POLICIJE: Pokažite.

IRENA: (odpre predal) Tu bi moral biti, saj...

P.D.: Seveda bi moral biti, pa ga ni, a ne?

IRENA: Ne najdem ga. Pravzaprav, kaj vi hočete?

P.D.: No, no, ne pretvarjajte se, da ste neumni. Vaš mož je zbežal čez mejo.

IRENA: O, da, čez mejo. To ste pa briljantno ugotovili.

P.D.: Mi vse ugotovimo.

IRENA: Z lisicami na rokah bi bežal čez mejo. Saj je komaj vrata odprl, ko je prišel.

P.D.: A veste, kdo je vaš mož? On je Carlos.

IRENA: Kakšen Carlos?

P.D.: Mednarodni terorist. Lisice na rokah so bele samo pretveza, da bi lažje prestopil mejo. Misli je, da nas bo preslepil s to potezo. Pa ni.

IRENA: Ne, vi ste nemogoči. Carlos?

P.D.: Ha! Ste presenečeni?

IRENA: Niti najmanj. Takšno neumnost bi lahko povedal samo nekdo, ki...

ŠEF POLICIJE: Pretresite stanovanje.

OBA POLICAJA: Ampak, midva po zakonu, ki je zapisan v eni od brošur, katero vedno nosiva s sabo, ne bi smela tega početi, dokler...

ŠEF POLICIJE: Utihnita in delajta! Glej jo, no, glej, današnjo mladino. Komaj prestopi šolski prag, bi že hotela ugovarjati. Moja praksa več velja od vaših šol!

OBA POLICAJA: Prav, vi odgovarjate, ker ste nama nadrejeni, midva izpolnjujeva ukaze.

IRENA: Kaj počnete? Kdo bo potem pospravljaj?

P.D.: Vi.

IRENA: Ne strinjam se.

ŠEF POLICIJE: Pa se boste morali. Ko najdemo dokaze, bomo še vas odpeljali, da veste. In ne bodite preveč samozavestni.

IRENA: Kakšne dokaze? In če jih ne najdete? Te vaše domnevne dokaze?

ŠEF POLICIJE: Potem pa... potem...(predstavniku države) Kaj pa potem? A bomo morali sami pospraviti?

P.D.: Našli bomo dokaze!

IRENA: Če jih ne najdete, vas bom tožila!

(v nadaljevanju premetavanje in nestrpno čakanje na dokaze)

ŠEF POLICIJE: Sta kaj našla?

OBA POLICAJA: Še nič.

IRENA: Imate nalog za pretres stanovanja?

ŠEF POLICIJE: Ne. (policajema) Če ne najdete, vaju čaka disciplinska.

OBA POLICAJA: Trudiva se! Ampak, po zakonu, bi morali imeti nalog za pretres. To sva hotela prej reči.

ŠEF POLICIJE: Delajta! Zakon pa je moja skrb.

IRENA: Torej, dovoljenja nimate. Tožila vas bom.

OBA POLICAJA: Ničesar nisva našla, a sva se trudila.

ŠEF POLICIJE: Najebala bosta.

OBA POLICAJA: Ne bova. Ker naju štiti zakon, poglejte v knjigo. Tu piše, da morava...

ŠEF POLICIJE: Utihnita, mulca!

P.D.: To ni mogoče. Dokazi morajo biti.

IRENA: Tožila vas bom. (se vsede za pisalni stroj in tipka) Še danes napišem tožbo.

ŠEF POLICIJE: Komu pa?

IRENA: Državi.

ŠEF POLICIJE: Se ne splača.

IRENA: Bomo videli.

P.D.: Potem na svidenje.

ŠEF POLICIJE: (policajema) Nesposobna sta. Kaj vama je danes?

OBA POLICAJA: Ko pa ni nič, kar bi bil dokaz.

ŠEF POLICIJE: Mora biti. Gremo. Na svidenje. Pozdravita.

OBA POLICAJA: Na svidenje.

(odide samo Irena, drugi nepremično stojijo)

ŠEF POLICIJE: (se vsede za pisalni stroj) Nedopustna napaka. Nedopustna! Nisem si napisal naloga za pretres stanovanja. Kaj pa sedaj? Nič, sestavil bom prijavo za disciplinsko komisijo. Dosti je bilo tega! Ali bom delal kot je treba, ali pa naj me vržejo iz službe. (tipka) Prijavil se bom. Prav mi je. Upam, da me bo vzgojmi ukrep, ki ga bo izrekla disciplinska komisija, spametoval. Nič nimam proti sebi, samo dobro si želim. Upam, da si bom čez nekaj let hvaležen. Najprej se bom sovražil, potem pa se bom sam sebi opravičil in si rekel, da sem imel vendarle prav. (tipka) Ne, ne, naredil bom konec tej anarhiji. Na vse drugo sem mislil... Na dopust, na plačo, njivo...(tipka) Dne...

P.D.: (se premakne) Oprosti, ker motim. Videl sem luč... Domov grem.

ŠEF POLICIJE: V težavah sem.

P.D.: Jaz tudi.

ŠEF POLICIJE: Tudi ti? Veš, storil sem napako in se prijavljam.

P.D.: Jaz sem že napisal prijavo.

ŠEF POLICIJE: Kakšno?

P.D.: Prijavo disciplinski komisiji. Nič ni pomagalo tisto s svinčnikom. Nič! Na istem sem. (potegne papir iz žepa) Poglej, poglej, kaj sem napisal. Poskusil sem z drugim svinčnikom, tretjim, četrtim... in nič. Vsi svinčniki so proti meni.

ŠEF POLICIJE: Pridi bliže, pridi. (ga poljubi) V istem dreku sva.

P.D.: Sva. A ne čutiš, kako smrdi okrog naju?

ŠEF POLICIJE: Čutim. Nekaj morava storiti, da se izvlečeva iz njega.

P.D.: Disciplinska ostane!

ŠEF POLICIJE: Ostane! Mora! Drugače ne gre!

P.D.: Ne gre. kaj pa potem?

ŠEF POLICIJE: Združila bova vse svoje sile in odločno raziskala in rešila primer Carlos!

P.D.: Težko bo... Vendar morava!

ŠEF POLICIJE: Tako je.

P.D.: Si kaj zvedel o Carlosu?

ŠEF POLICIJE: Nisem. Pač pa je Kolman izginil neznanokam.

P.D.: Hu-diča!

ŠEF POLICIJE: Kaj še ne veš?

P.D.: Ne.

ŠEF POLICIJE: O, dolga zgodba. Zjutraj, ko sem se zbudil, me je žena vprašala, če sem vprašal za učbenik Fizika I, saj se spomniš, da si me prosil za uslugo. Ko je omenila tvoje ime, sem ga takoj povezal z dogodkom, ki se je zgodil prad kratkim. Medtem ko sem čakal avtobus, mi nekaj ni dalo miru. Seveda, avtobus sem čakal pol ure, ta naš mestni promet, groza. Ko zaključiva sedanji primer, se bova spravila na mestni promet. Torej, ko pridem v službo, se mi porodi misel, kaj če je Kolmanovo špecanje povezano z Markovim begom, se pravi, Carlosovim begom. Seveda, Carlosova žena, Irena, je prav gotovo že navezala stike z njim in ga obvestila o Kolmanovem špecanju. Vidiš, tako sem domneval. Poslal sem moja policaja v Kolmanovo stanovanje, od koder sta mi telefonirala, da je stanovanje razmetano in da Kolmana ni. Njega ni. Preprosto ga ni. Nihče ne ve, kam je izginil.

P.D.: Hu-diča!

ŠEF POLICIJE: In sedaj mi povej, če nisem zrel za disciplinsko komisijo.

P.D.: Si, si. Nocoj bom premislil o tej zadevi. Če boš hotel, da pričam proti tebi, mi povej. Upam, da boš to storil tudi zame. Že dolga leta se poznavata. Prijatelja sva, kolega.

ŠEF POLICIJE: Na roko, da bo držalo. (se rokujeta) A veš, da prihaja vrhovna sodnica zaradi zadeve Carlos?

P.D.: Nemogoče! Kako pa je zvedela?

ŠEF POLICIJE: Ne vem. Nekdo ji je moral povedati.

P.D.: Seveda, seveda. To je grozno, da imamo v naši ustanovi vohune. In kdaj pride?

ŠEF POLICIJE: Vsak čas mora priti.

P.D.: Nemogoče! Jaz pa sem popolnoma nepripravljen. Kaj naj storim?

ŠEF POLICIJE: Pripravi se.

P.D.: Si ti že pripravljen?

ŠEF POLICIJE: Sem.

P.D.: In kaj si storil?

ŠEF POLICIJE: Napisal sem nalog za odvzem državljskih pravic Carlosu, njegovi ženi in Kolmanu.

P.D.: Pametno. (premor) Pametno. Seveda, sedaj sem jaz na vrsti. Moral si bom izmisliti razlog, natančno formulirati zadevo, da bodo nalogi pravno resnični.

ŠEF POLICIJE: Prav nič ti ne zavidam. Čaka te težka naloga.

P.D.: Upam, da mi boš pomagal.

ŠEF POLICIJE: Poslušaj, kolega, prijatelj moj, prav rad, vendar... Dobro veš, da sem ti vedno in ob vsakem času pomagal. Nikoli nisem rekel ne. Ali sem kdaj rekel ne, ko si me prosil za pomoč?

P.D.: Nikoli nisi rekel ne. Priznam.

ŠEF POLICIJE: No, vidiš. Veš tudi to, da ti je moja pomoč vedno koristila. No, reci.

P.D.: Koristila mi je. Tudi to priznam.

ŠEF POLICIJE: Poslušaj, kolega, tudi to veš, da sem pred leti kupil tri hektarje njive.

P.D.: Vem.

ŠEF POLICIJE: Veš tudi, da je že september?

P.D.: Vem.

ŠEF POLICIJE: In ko je september, njiva išče mojo roko, mojo ustvarjalno roko. To veš?

P.D.: Vem.

ŠEF POLICIJE: Vidim, da me razumeš. Hvala ti. Grem.

P.D.: Kako? Saj...

ŠEF POLICIJE: Poglej, ko bi vrhovna sodnica prišla vsaj en mesec kasneje, bi ti lahko pomagal. Žal mi je. Moram pospraviti pridelek. Saj veš, kako je... Tudi ti si užival

pridelke z moje njive. Tudi letos jih boš. Ne morem ti pomagati. Njiva je močnejša od najinega primera.

P.D.: Torej, zapuščaš me?

ŠEF POLICIJE: Ne, v mislih bom vedno s tabo.

P.D.: Mislim, da me zapuščaš. Resno mislim.

ŠEF POLICIJE: To se ti samo zdi.

P.D.: Ne, ne, motiš se. Razhajava se.

ŠEF POLICIJE: Ko ti pravim, da se ti samo zdi.

P.D.: Pa se mi ne.

ŠEF POLICIJE: Saj veš, kakšno revno plačo prejemam za svoje delo.

P.D.: Tudi jaz jo! Pa nič ne stokam!

ŠEF POLICIJE: Kaj mi zavidaš, ker imam njivo? Nisem kriv, če jo ti nimaš. Vedno sem bil prepričan, da je treba v nekaj vlagati. S pridelkom si privoščim ozimnico. Ti si pa vedno svoj denar dajal na hranilno knjižico in kaj imaš sedaj od tega? (premor) No, ne bova se prepirala. Tako je pač, kot je. Moja oba policaja ti bosta v pomoč. Upam, da mi ne zameriš.

P.D.: Zamerim ti.

ŠEF POLICIJE: (odide)

OBA POLICAJA: (se premakneta) Ali lahko midva nekaj poveva?

P.D.: Povejta.

OBA POLICAJA: Po zakonu, ki je zapisan v knjigi, katero vedno nosiva s sabo in jo čuvava, negujeva, je natančno napisano, da se vsakemu bodočemu zaporniku odvzame potni list in se mu ga izroči tri mesece po prestani kazni. Se pravi, da Carlos ni mogel imeti potnega lista doma, ker je še vedno shranjen pri nas.

P.D.: Pa zakaj nista prej tega povedala.

OBA POLICAJA: (nepremično stojita naprej)

VRHOVNA SODNICA: (pride) Nisem zadovoljna. Vaše dosedanje delo v ničemer ne vzbuja mojega pretiranega zadovoljstva.

P.D.: Dober dan, vrhovna sodnica. Jaz sem se vedno trudil.

VRHOVNA SODNICA: Ne, nisem zadovoljna. Vaša obleka je neprimerna za opravljanje odgovorne službe. Kaj menite o tem?

P.D.: Presenečen sem.

VRHOVNA SODNICA: Samo presenečen? Delovno mizo ste postavili v nasprotno smer. Okno je umazano. Vaša pisarna je na napačnem nadstropju. Vaši čevlji ne ustrezajo vašim očem. Na sploh ničesar niste storili za vtis urejenosti in skladnosti. Odpuščeni ste!

P.D.: Ampak, jaz sem se vedno, vedno trudil. Mislil sem, da ni pomembna...

VRHOVNA SODNICA: Vse je pomembno! Motite se. Vse!

P.D.: Izvolite, vsedite se.

VRHOVNA SODNICA: Na ta naslonjač? Vi ste popolnoma neinformirani. Na takih naslonjačih ne sedim že pet let. So izven mode. Tovariš, kaj vi delate? Ne spremljate niti najenostavnejših smeri v svetovnem procesu, kot je moda. Moda pohištva!

P.D.: Res ne spremljam, priznam, veliko dela imam, preobremenjen sem z različnimi zadevami, katerih ni malo.

VRHOVNA SODNICA: Kar stokajte, kar stokajte. Koliko časa porabite za stokanje?

P.D.: Nič. Tako spotoma...

VRHOVNA SODNICA: Medtem ko ste mi govorili o svoji preobremenjenosti, bi lahko telefonirali in naročili naslonjač, ki je v uporabi ob svetovnem času in v svetovnem prostoru.

P.D.: Seveda. (telefon) Halo.

OBA POLICAJA: (se premakneta, eden vzame slušalko na drugem telefonu in pantomimično se pogovarja s predstavnikom države)

P.D.: Halo, prinesite nov naslonjač v mojo sobo. Ne, v sobo šefa policije. Saj sploh ne vem, kje sem. Tak kot je dandanes v uporabi. Ne veste? Kako? Stopita v prodajalno pohištva, tam bodo vedeli. Pet minut časa imate.

OBA POLICAJA: (odideta)

VRHOVNA SODNICA: Neučinkoviti ste, opažam, tovariš. To ni dobro, to ni dobro.

P.D.: Ugovarjam. Mislim, da svoje delo opravljam, kot mi je določeno v opisu del in nalog.

VRHOVNA SODNICA: Seveda, sem si kar mislila. Nerodni, nizki, ponižni birokrat ste, ki se ne zanima za ničesar, kar je izven njegove pisarne.

P.D.: Jaz odločno protestiram!

VRHOVNA SODNICA: Kar, kar.

P.D.: Vi sploh ne poznate mojega dela. Jaz sem v pisarni le zjutraj, potem sem pa vseskozi zunaj, na terenu. Res da se ne zanimam za modo, sem pa zelo učinkovit, ko opravljam svoje naloge. To dokazujejo številne pohvale, priznanja, odlikovanja...

VRHOVNA SODNICA: Pa kaj spet stokate?

P.D.: Vi me, vrhovna sodnica, ponižujete!

VRHOVNA SODNICA: Dajte, no, dajte. Želim vam ukazati na napake, ki se pojavljajo pri vašem napornem delu. Pa se ne boste menda zdaj zjokali?

P.D.: Bom. (jok)

VRHOVNA SODNICA: (ga objame) No, no, dajte, nehajte. Kaj bi pa rekel šef policije, če bi vas videl... Pa vseeno, kar zjokajte se. Lažje vam bo. Potem se pogovoriva o konkretnih stvareh.

P.D.: (si briše solze) Oprostite. Moral sem. Kar tako mi je prišlo.

VRHOVNA SODNICA: Nič ne de. Vsakdo na svoj način prenaša tovariško kritiko. Jaz, na primer, zganjam histerijo, če mi kdo kaj reče.

OBA POLICAJA: (vstopita) Prinesla sva naslonjač.

P.D.: Prav. Postavita ga zraven starega.

OBA POLICAJA: (to storita in odideta)

VRHOVNA SODNICA: (se zlekne v naslonjač) Sprašujem vas, zakaj je bilo vsega tega treba? Če bi imeli naslonjač po zadnji modi, se nama ne bi bilo treba tako dolgo muditi. Da, v redu je. Pridite sem in me slecite. No, kaj je?

P.D.: A je to ukaz?

VRHOVNA SODNICA: Ukaz.

P.D.: Kaj si vi mislite? Da lahko z ljudmi delate, kar hočete!

VRHOVNA SODNICA: Ne boste izpolnili mojega ukaza?

P.D.: Ne bom!

VRHOVNA SODNICA: (vstane) Prav. Hotela sem vas odpustiti iz službe, vendar dokler ne izpolnite mojega ukaza, ne bo nič. Premislite o tem.

ŠEF POLICIJE: (se vrne) Si slišal, kaj je storila vrhovna sodnica? Suspendirala me je. Nisem več šef policije! Svoboden sem! Imam njivo, katero so mi nasilno odvzeli. Vendar jaz imam možnost, da organiziram stavko. To sem čakal vsa ta leta! Razumeš?

P.D.: Ne.

ŠEF POLICIJE: Poslušaj. Zberem druge kmete in polproletarce in se postavimo pred njivo z vilami in motikami in čakamo. Tudi ti prideš, da bi pisal zapisnik. Novi šef policije me prepričuje, kako ne delam prav in tako naprej. Potem mu pljunem v obraz in se stepemo. Mi zmagamo. Če ne takrat, potem pa čez nekaj let, v zgodovini. A ni to svoboda?

P.D.: Zavidam ti. Če bi jaz imel njivo... Če bi jo imel...

ŠEF POLICIJE: Saj imaš, saj imaš... Svinčnik, ki te večkrat ni ubogal. Uporabi njegovo neubogljivost!

P.D.: Moj svinčnik? (ga išče po žepih) Ni ga! Zgubil sem ga.

ŠEF POLICIJE: Ali pa so ti ga ukradli.

P.D.: Poglej, moji žepi, v njih ni ničesar, prazni so.

ŠEF POLICIJE: Moral ga boš poiskati.

P.D.: Kolega, moj svinčnik, zapustil me je. Grdo sem ravnal z njim. Metal sem ga ob tla, mu vzemal minco iz života. Vem, nikoli nisem razumel njegovega iskrenega pogleda, ki je govoril: pojdi z menoj. Nikoli ga nisem razumel. Pomagaj mi, kolega, prijatelj moj.

ŠEF POLICIJE: Ko bi ti le mogel? Pa ne morem. Edino, če bi poslušal moj nasvet.

P.D.: Bi. Povej ga.

ŠEF POLICIJE: Svetujem ti, da ga iščeš.

P.D.: Seveda, iskati ga moram. Našel ga bom. Svinčmik, svinčnik, kje si? (išče po prostoru)

ŠEF POLICIJE: (ga ustavi) Kolega, ne zgublaj glave. Zberi se. Najprej je treba organizirati iskanje.

P.D.: Ja ja, razumem. Svinčnik, kje si?

ŠEF POLICIJE: Zberi se!

P.D.: Organiziran sem.

ŠEF POLICIJE: Nisi!

P.D.: Sem!

ŠEF POLICIJE: Nisi! Pomiri se. Pojdi domov in se oprhaj!

P.D.: Veš, da bom to storil! (odide)

MARKO: (vstopi) (izčrpan je) Dober dan.

ŠEF POLICIJE: Carlos!? Vi? Kako?

MARKO: Kdo mi je vzel lisice? Ko sem spal, mi jih je nekdo snel. Kdo?

ŠEF POLICIJE: (telefon) Halo, halo, pridite hitro sem v mojo pisarno. Oborožena do zob! Takoj! Sprožite še ostale varnostne ukrepe! (odloži slušalko) Nič ne poskušajte, Carlos! Nič! Tudi če me ubijete, se zavedajte, da iz tega poslopja ne boste odšli živi. Pravkar sem telefoniral, da veste.

MARKO: Vrnite mi lisice! Ste slišali?

ŠEF POLICIJE: Carlos, ne vem, o čem govorite, vendar se takoj predajte. (išče po žepih) Kam sem dal pištolo?

MARKO: Jaz nisem Carlos, pač pa Marko in zahtevam lisice!

ŠEF POLICIJE: Kakšno igro igrate, Carlos? (prestrašeno še enkrat telefonira) Halo, kje hodita? Kaj mojih ukazov ne bosta več izpolnjevala? Da, da. Pozabil sem. Vem, da nisem več šef policije! (odloži slušalko) Carlos, zaradi mene lahko greste. Ne morem vam pomagati. Namreč pozabil sem, da so me suspendirali. Oprostite. Na žalost, kaj se more? Saj niste žalostni, a ne? (premor) Samo trenutek. (telefon) Si ti? Veš, da je Carlos pri meni? Ja je, ne pretiravam. Pridi takoj. (odloži slušalko, spet kliče po telefonu) Vidva, takoj pridita gor. Nič ampak! Vem, kaj hočeta reči, vendar v roki držim dokument, na katerem piše, da je preklicala suspenz. Pa še lisice prinesita. (odloži slušalko)

MARKO: Hvala, ker ste zame lagali.

ŠEF POLICIJE: Bomo videli, če se boste čez nekaj ur še zahvaljevali.

P.D.: Pozdravljen, kolega!

ŠEF POLICIJE: Zdravo!

P.D.: A, tu ste, Carlos?

ŠEF POLICIJE: (P.D.-ju) To bo čisto privatno.

P.D.: O čem govoriš?

ŠEF POLICIJE: Delala bova tako, kot da nisem suspendiran.

P.D.: Aha, razumem. (Marku) Torej, Carlos, videti ste utrujeni.

MARKO: Kakšen Carlos spet? Se norčujete iz mene?

P.D.: Ne, ne. Ne bi rekel, da se mi norčujemo iz vas, pač pa smo prepričani, da se vi iz nas. Vidite, Carlos, našega potrpljenja je sedaj konec. Dolgo smo trpeli vaše izpade in nekorektno obnašanje.

MARKO: O čem vi govorite?

P.D.: Carlos, igre je konec. Vse vemo o vas.

MARKO: Kaj veste?

P.D.: Saj veste, kaj vemo. Morda vemo več o vas, kot sami veste.

OBA POLICAJA: (prideta) Kje imate dokument?

P.D.: Kakšen dokument?

ŠEF POLICIJE: Da je vrhovna sodnica preklicala suspenz.

P.D.: A. to? Pokaži jima.

ŠEF POLICIJE: Kako naj jima pokažem, ko ga pa nimam?

P.D.: Kako nimaš?

ŠEF POLICIJE: Zgubil sem ga.

OBA POLICAJA: Kako, nimate dokumenta? Lagali ste?

ŠEF POLICIJE: Vam bom dal, kdo je lagal!

OBA POLICAJA: Imate srečo, da se nimava časa ukvarjati z vami. Greva Carlosovo ženo aretirat. Vendar, vi pridete takoj, ko opraviva delo. (odideta)

P.D.: Kolega, kolega, razočaral si me. A nisi mogel napisati nekaj neumnih stavkov na kos papirja, saj tepca ne bi vedela, za kaj se gre.

OBA POLICAJA: (se vrneta) Vse sva slišala in izjavljava, da bi kljub trditvam predstavnika države vedela, za kaj se gre. Midva sva res mlada in neizkušena, sva pa zato bolj teoretično podkovana. (odideta)

ŠEF POLICIJE: Si videl zdaj, kolega, s kakšnimi ljudmi sem delal? V vsako reč vtaknejo svoj nos. Tega nihče ni znal ceniti. Znajo pa reči: suspendiran si.

P.D.: Vem, kako je to. Nihče te ne razume. Niti ljudstvo, niti oblast tam zgoraj.

ŠEF POLICIJE: Veva, pa kaj nama to pomaga. Nič. Absolutno nič. Nič ne bova spremenila. Dosti sva jamrala, sedaj pa na delo.

P.D.: Da, na delo. Mogoče bo to najina zadnja skupna naloga.

ŠEF POLICIJE: Da, zadnja in samoiniciativna. (stopi k Marku) No, Carlos, povem vam, da nimam nič osebnega proti vam. Tako da sva si na začetku na jasnem.

MARKO: Kaj mi ne morete preskrbeti lisc? Saj bom plačal.

ŠEF POLICIJE: O tem se bomo pogovarjali potem.

MARKO: Kdaj potem?

ŠEF POLICIJE: Ko opravimo z vami:

MARKO: Kaj boste opravili?

ŠEF POLICIJE: Izživljali se bomo.

MARKO: Ali se niste dovolj dve leti?

ŠEF POLICIJE: Odlično! Potem vam ni treba razlagati pravila igre. Lahko začnemo! (vzame štefan napolnjen z vodo)

MARKO: Pa mislite, da bom vse to spil?

ŠEF POLICIJE: Ne mislimo, pač pa smo prepričani. Razen če takoj privolite na naše pogoje.

MARKO: Zakaj vse to počnete? Saj ste suspendirani.

ŠEF POLICIJE: Pa nočem, da sem suspendiran! Hočem nekaj narediti, da bi zadovoljil vrhovno sodnico.

MARKO: POtem jo pofikajte.

ŠEF POLICIJE: (ga udari) V tej ustanovi se ne bo nihče grdo in vulgarno izražal! Si razumel?

MARKO: Sem.

P.D.: Ali mi dovoliš, kolega, da prekinem vaju pogovor? Moram nekaj povedati, da ne pozabim.

ŠEF POLICIJE: Daj.

P.D.: Veš kaj, kolega, zelo me veseli, da si se odločil, da mi pomagaš. Veš, nisem več jezen nate.

ŠEF POLICIJE: Saj veš, da te ne bi mogel pustiti samega.

P.D.: Vem. Torej, začniva. Carlos, po določenih členih iz različnih zakonov ste aretirani.

MARKO: Aretiran! Zakaj?

P.D.: Ker ste Carlos.

MARKO: Ampak, jaz nisem Carlos.

ŠEF POLICIJE: Spijte.

MARKO: (pije)

ŠEF POLICIJE: Še, še. Dovolj.

MARKO: Vi ste nori. To je morska voda. Po njej bom žejen.

P.D.: Ampak, Carlos, midva samo opravljava službo. Torej, nadaljujmo. Kdaj ste postali terorist? (premor) Prav, prav, kar molčite. Ne boste dolgo.

ŠEF POLICIJE: (ga podre na tla in se vsede nanj) Nadaljuj, kolega.

P.D.: Kdaj ste se povezali z emigrantskimi krogi oziroma s tujimi obveščevalnimi silami?

ŠEF POLICIJE: Odgovori! (ga vzdigne)

MARKO: Zakaj ste me najprej potisnili na tla? A da bi me vzdignili?

ŠEF POLICIJE: Spij!

MARKO: (spije in izpljune v obraz šefa policije)

ŠEF POLICIJE: Za to mi boš plačal!

OBA POLICAJA: (prideta, oborožena do zob) Prišla sva, da bi tu naredila red.

IRENA: (vstopi) Mare, zakaj so me prijeli. Ves dan sem te iskala.

MARKO: (obema policajema) Ali imata lisice?

OBA POLICAJA: Nimava.

Irena, Marko in oba policaja se ne premikajo.

ŠEF POLICIJE: Vrhovna sodnica je imela prav, da me je suspendirala. Nisem več za policijo. Saj sploh ne vem, ali bi rad bil policaj ali ne. Sami neuspehi. (jok)

P.D.: Starava se. Še najbolj enostavnega mučenja ne zna več izpeljati.

ŠEF POLICIJE: Ali naj se obesiva?

P.D.: Poglej, našel sem svoj svinčnik. Imam ga. Rad ga imam. Ti pa imaš njivo, ki jo imaš rad.

ŠEF POLICIJE: Kljub vsemu ljubiva.

Irena, Marko in oba policaja se premaknejo.

KOLMAN: (pride in skoči Marku za vrat) Carlos, Carlos moj!

MARKO: (se ga otrese) Si mi ti ukradel lisice?

KOLMAN: Nisem.

MARKO: Zakaj me zasleduješ?

KOLMAN: Nočem, da bi se ti kaj zgodilo. (še enkrat mu skoči za vrat in ga objame)

MARKO: Zgini!

(se prerivata)

KOLMAN: Ne daj se, Carlos. Sedaj je čas, da se vzdigneš. Saj ni nič izgubljenega. Imeli smo pač krizo. Tisto enainsedemdesetega je pa bilo bolj za hec kot zares.

MARKO: Utihni že enkrat! (išče lisice po Kolmanovih žepih) Kje jih imaš?

KOLMAN: Nimam jih.

MARKO: Vem, da jih imaš.

KOLMAN: Carlos, ti se bojiš oblasti?

MARKO: Kakšen Carlos? Ne bojim se nobene oblasti! Pač pa takih kot si ti, ki so me navidezno podpirali, ki so načelno za napredno stvar, vendar le toliko, kolikor je njim v korist. Zato nočem biti več resen, hočem lisice, da se zaščitim od vas! Vrni mi lisice!

IRENA: Zakaj ste me prijeli? (drži v rokah papir) Na tem papirju je pritožba, ker ste brez naloga vdrl v stanovanje, ga razmetali in niste pospravili.

OBA POLICAJA: Poglejte jo, v roki drži lisice!

ŠEF POLICIJE: Res je, ima jih!

MARKO: Ti si jih skrila! Daj jih sem!

IRENA: Ne dam!

P.D.: Daj mu jih, ženska, če ti pravim!

IRENA: (jih vrže v zrak, ostali se zapodijo za njimi, po prerivanju jih dobita oba policaja)

(nekaj časa se gledajo med sabo)

ŠEF POLICIJE: Ukazujem vama, da nataknete Carlosu lisice! Potem bo prepozno. Nikoli se ne ve, kdaj in kako se mednarodni terorist spremeni.

OBA POLICAJA: Ne pozabite, da ste suspendirani in da vaših ukazov ne smeva izpolnjevati. Dosti je bilo. Dosti ste naju mučili. Nič več ne bova hodila delat na vašo njivo. Vrnili jih bova občanki Ireni. (jih dasta Ireni)

ŠEF POLICIJE: Jih bom pa vzel od nje!

OBA POLICAJA: (se postavita pred šefa policije) Ne bova dovolila, da napadate nedolžno občanko. Poglejte, v roki drživa pravilnik za policaje in ne odstopava od njega. V šoli so naju učili... Poglejte ta člen... Dolžnost je dolžnost.

ŠEF POLICIJE: Kolega, kaj naj storiva?

VRHOVNA SODNICA: (pride) Kaj se tu dogaja? (premor)

MARKO: Vi ste prav gotovo vrhovna sodnica. Videl sem vas na fotografijah v časopisu. Nataknite mi lisice.

VRHOVNA SODNICA: Kdo je ta človek?

(oba skupaj):

KOLMAN: Carlos!

IRENA: Marko!

3.

Vse nastopajoče osebe sedijo na tleh v krogu s prekrižanimi nogami. Scena je nespremenjena.

VRHOVNA SODNICA: Imam dolžnost, da začnem. A bi rad kdo drug začel? Ne bi. Prav. Kot veste, smo v demokratični družbi in vse težave rešujemo demokratično do določene meje. Zato smo se zbrali tukaj, nekateri v nadrejenem, nekateri v podrejenem položaju, da zaključimo primer Carlos. Skrajni čas je, da skličemo tiskovno konferenco in javnosti sporočimo, kaj se je dogajalo in kako smo učinkovito ukrepali. Torej, Carlosa smo prijeli. Mislim, da je to bila ena od najobsežnejših in najuspešnejših akcij v zadnjem času.

P.D.: (dvigne roko)

VRHOVNA SODNICA: Izvolite?

P.D.: Pripomnil bi, da Carlosa nismo prijeli, pač pa je prišel sam in se predal.

VRHOVNA SODNICA: To so nepomembne podrobnosti.

P.D.: Niso!

VRHOVNA SODNICA: Moram vas opozoriti, da zavlačujete z razpravo.

OBA POLICAJA: Pomembno je to, da je Carlos v naših rokah.

VRHOVNA SODNICA: Strinjam se s tovarišema.

P.D.: Ne smemo se izogniti dejstvu, ki sem ga omenil!

VRHOVNA SODNICA: Imate še kaj dodati?

P.D.: Ne. Pač pa bi ponovil in vztrajam da...

VRHOVNA SODNICA: Prosim vas, dajte priložnost tudi drugim, da povejo svoja mnenja.

IRENA: (dvigne roko)

P.D.: Ampak...

VRHOVNA SODNICA: Pomirite se. No, kaj bi vi radi?

IRENA: Kaj hočete od Marka? Mar ni pošteno odležal dve leti?

VRHOVNA SODNICA: Od Carlosa, ste hoteli reči, mar ne?

IRENA: Marka!

VRHOVNA SODNICA: Prosim vas, pogovarjajmo se o Carlosu, ne o Marku. Zaradi Carlosa sem vas zbrala. Ne prehajajte z ene teme na drugo temo pogovora.

IRENA: Ta, ki ima lisice na rokah, ni Carlos!

VRHOVNA SODNICA: Kdo pa?

IRENA: Moj mož.

VRHOVNA SODNICA: Razumem vas, da hočete obvarovati svojega moža, da ne bi dobil visoko zaslužene kazni, ki ga čaka, vendar...

KOLMAN: (dvigne roko)

IRENA: Kako lahko nasedete lažnim izjavam! Saj ničesar niste preverili!

VRHOVNA SODNICA: Moram vas opozoriti, da sem za demokratični dialog, vendar vse ima svoje meje. Destruktivna mišljenja ne vodijo nikamor. Prosim vas, tovarišica, če nomate konstruktivnih predlogov in mnenj, da se ne oglašate k razpravi.

IRENA: Ampak, kakšno destruktivno mišljenje...

VRHOVNA SODNICA: Vsem je popolnoma jasno, da je on Carlos. Zakaj zganjate nekakšen nihilizem!

IRENA: Če pa ni dokazano...

VRHOVNA SODNICA: No, no, dajmo še drugim besedo. Nestrpno čakajo.
(Kolmanu) No, vi?

KOLMAN: (pokaže s prstom na Marka) On je Carlos!

IRENA: Kolman, z nohti ti bom spraskala kožo z obraza.

KOLMAN: Trdim, da je on...

IRENA: (skoči na Kolmana in mu skuša zasaditi nohte v obraz) Čakaj, boš videl.

VRHOVNA SODNICA: (obema policajema) Pomirite ju.

OBA POLICAJA: (to storita)

VRHOVNA SODNICA: (Ireni) Vidite, on trdi drugače kot vi. Nekomu pač moramo verjeti. Vejamemo pa tistemu, ki je bližje resnici, katero hočemo.

IRENA: Zakaj pa nočete moje resnice?

VRHOVNA SODNICA: (obema policajema) Povejta ji.

OBA POLICAJA: Vi ste v sorodstvenem razmerju s Carlosom in vaša resnica je potemtakem izključena, ker je subjektivna.

VRHOVNA SODNICA: A vam nista lepo razložila?

OBA POLICAJA: A smeva še nekaj povedati?

VRHOVNA SODNICA: Smeta.

OBA POLICAJA: Tudi midva trdiva, da je on Carlos. Kajti, če bi bil Marko, kot trdi tovarišica, ne bi bil Carlos.

VRHOVNA SODNICA: Logično. Ste zadovoljni, tovarišica Irena?

IRENA: Nisem.

ŠEF POLICIJE: (dvigne roko) Smem?

VRHOVNA SODNICA: Izvolite.

ŠEF POLICIJE: Zakaj ste mi protizakonito odvzeli njivo?

VRHOVNA SODNICA: Pa kaj vam je?

ŠEF POLICIJE: Hočem svojo njivo nazaj!

VRHOVNA SODNICA: Na tak način ne bomo nikamor prišli. Če pa že hočete vedeti, sem vam njivo vzela zakonito, ker sta preveč mislili nanjo, kot pa na delo, ki smo vam ga zaupali. In ne omenjajte mi več vaše nekdanje njive!

MARKO: (dvigne roki)

VRHOVNA SODNICA: No, Carlos, povejte prisotnim, da ste Carlos, in potem bomo odrešeni vseh dvomov. Samo vaše priznanje rabimo.

MARKO: Rad bi nekaj vprašal.

VRHOVNA SODNICA: Kar, kar.

MARKO: A imate še kaj lisic na zalogi? Rad bi imel še pet šest kosov v rezervi.

VRHOVNA SODNICA: Seveda imamo.

MARKO: Potem, ali bi jih lahko dobil?

VRHOVNA SODNICA: Ni nobenih načelnih ovir. Razen ene: da priznate, da ste Carlos.

P.D.: Protestiram!

VRHOVNA SODNICA: Nimate za kaj protestirati!

P.D.: (vstane) Imam!

VRHOVNA SODNICA: Vsedite se!

P.D.: Ne bom!

VRHOVNA SODNICA: Če ne izpolnite mojega ukaza, boste spili štefan morske vode!

P.D.: (vzame štefan in spi) Napeljujete obtoženo osebo na lažno priznanje, tako da se opirate in izkoriščate njegove slabosti!

VRHOVNA SODNICA: Tiho!

P.D.: Ne bom tiho! (spet spi) To ni v duhu naših prizadevanj in načel.

VRHOVNA SODNICA: Kaj bi pa radi? Da kar tako spustimo Carlosa?

P.D.: Ne govorim o tem! Pač pa o načinu, kako naj bi dokazali, ali je resnično Carlos ali ni! (spet spije)

ŠEF POLICIJE: Ne prenesem več tega! Vrnite mi njivo! (vstane) Jaz hočem svojo njivo!

VRHOVNA SODNICA: O tem se ne bomo več pogovarjali, sem rekla!

ŠEF POLICIJE: (pristopi k vrhovni sodnici in ji primaže klofuto)

VRHOVNA SODNICA: Kaj takega? (nakratko zajoče in si obriše solze) (obema policajema) Primite ga, vklenite ga in na raztezalo. Vsem vam želim dobro, vi mi pa tako vračate. Hvala, najlepša hvala.

OBA POLICAJA: Mi nismo moslili tako. Mi vas imamo radi, ker ste tako dobri z nami. Lahko bi vas zaprli, vi pa se pogovarjate z nami, kot da bi bili enaki.

VRHOVNA SODNICA: Vklenite ga in na raztezalo, sem rekla!

OBA POLICAJA: Vedno pripravljena, vrhovna sodnica! (primeta šefa policije in ga vkleneta na raztezalo) Tu imava priročnik za mučenje. Raztezalo. Točka prva. Obe roki in nogi trdno zvezati na za to označeno mesto. To sva storila. Potem počasi premikati zgornji del na eno, spodnji del pa na drugo stran. To bova storila. Opozorilo: pred tem si dati vato ali podobni sanitetni material v ušesa in ne poslušati krikov oseb, ki največkrat namerno simulirajo s kričanjem. (v nadaljevanju opravljata zadano nalogo, šef policije kriči)

P.D.: Ogorčen sem. ta naprava služi, da bi osebi, ki je na njej, izsilili priznanje, ne pa kot kaznovanje!

IRENA: Kako morete? Poslušajte, kako kriči. Samo zaradi tega, ker je zahteval, da mu vrnete njivo.

VRHOVNA SODNICA: To so individualni in nekritični izbruhi. Sedaj pa dovolj. Vstanimo.

P.D.: Jaz bi nekaj povedal, pa ne morem več tega piti. Žejen sem.

(vsi vstanejo)

VRHOVNA SODNICA: Prosim, da mi za trenutek oprostite. Moram se umakniti. Grem v toaleta.

P. D.: (pristopi k šefu policije) Kolega, prijatelj moj, kaj delajo s tabo? A te kaj boli? Vem, vem, da te boli. Koliko muk mora človek pretrpeti, da si izbori pravico za kos zemlje? Pa te res boli, drugače ne bi tako kričal, a ne? No, vedi, da sem bil vedno s teboj in da trpim s teboj. Tako lepo je bilo. Delala sva, se dopolnjevala pri delu, skupaj hodila v službo in na ribolov potem pa je vsega naenkrat konec. V naše življenje stopi neki Carlos in pihne najinih trideset let službe, kot da jih nikoli ne bi bilo. Taka je pač usoda. A hočeš, da te zamenjam, tako za pet minut, da se spočiješ? Saj te bom, samo nehaj kričati, zaboga. (policajema) Dajta, ga bom zamenjal za pet minut.

OBA POLICAJA: Ne pride v poštev. Midva izvršujeva naloge natančno tako, kot so nama ukazali.

P.D.: Dajta, no, malo. Saj vaju nič ne stane.

OBA POLICAJA: O tem odloča vrhovna sodnica.

VRHOVNA SODNICA: (pride s spremenjeno obleko)

P.D.: Vrhovna sodnica, vrhovna sodnica, rad bi zamenjal šefa policije na raztezal samo pet minut, a lahko, a lahko?

VRHOVNA SODNICA: Ne!

P.D.: Ampak, samo pet minut, vrhovna sodnica. Prijatelja sva, kolega. Ne bi bilo prav, da on trpi muke, jaz pa ne.

VRHOVNA SODNICA: Ne dovolim. Kaj si pa mislite, kam bi prišli, če bi mučili vsakogar, ki bi si izmislil, da ga.

P.D.: Ampak, vrhovna sodnica, samo pet minut in nič več. Niti minutke več, obljubim. Poglejte, skoraj pol štefana morske vode sem spil, da bi vam smel ugovarjati.

VRHOVNA SODNICA: Ne, sem rekla in tiho!

P.D.: (stegne roko, da bi jo udaril, a obstane, prav tako vrhovna sodnica in oba policaja s šefom policije)

KOLMAN: (objame Marka) Carlos, še vse se bo dobro izteklo. Boš videl.

IRENA: (skoči na Kolmana) Pusti ga pri miru, Kloman! Vedno si bil strahopetec. Kaj sedaj hočeš? Zaradi tebe in takih, kot si ti, se vse to dogaja in nam nič ne uspe.

KOLMAN: Kaj se dogaja, Irena? Ali ne vidiš, da je Carlos izgubljen.

IRENA: Dosti je bilo tvojih spletk! Hočem domov k otrokoma, hočem imeti Mareta, svojo družino!

KOLMAN: Irena, razočarala si me. Družina? Pih! A veš, kaj je družina? To je temelj gnile kapitalistične države. A se spomniš, ko smo leta 1968, 69, 70, 71-ga kot študentje... A se spomniš, kako smo oblastem primazali klofuto.

IRENA: Ti si bil tisti, ki je vohunil, ko smo zasedli faks. Ki si klečal pred policaji, ko so te prijeli. Mareta si spravil vn arest.

KOLMAN: Irena, poglej, mi moramo nadaljevati, mi moramo, čeprav smo bili takrat med poraženci.

IRENA: Ho! Ti si bil zmagovalec.

KOLMAN: Saj vendar nismo zgubili vojne, če smo bitko. Ne smemo se predati!

IRENA: Ti govoriš o tem, da se ne smemo predati? Strahopetec, ki je ponižno na sodišču ovadil tovariše in je pristal, da bo sodeloval s policijo. Misliš, da se boš sedaj opral? Vem, da se hočeš oprati, vendar tako nespreten si, da se pereš z blatom.

KOLMAN: Ne smemo se zavleči v kalupe meščanske in gnile družbe. Nadaljevati moramo z revolucijo. Predlagam, da stopimo v ilegalo.

IRENA: Idiot. Vesti si nikoli ne boš opral. Prepozno je.

KOLMAN: Poslušaj me, Irena. Carlos je izgubljen.

IRENA: Kakšen Carlos? Sanjaš. Nor si.

KOLMAN: Ničesar ne bo več ukrenil, če ga jaz ne bom, kako naj rečem, premaknil. (se bliža Ireni) In premaknil ga bom, obljubim ti!

IRENA: Ne približuj se mi.

KOLMAN: Če se te dotaknem, ne bo Carlos niti s prstom mignil. Ali pa bo?

IRENA: Misliš?

KOLMAN: Ne vem.

IRENA: Ne dotikaj se me.

KOLMAN: (jo objame in jo na silo slači)

IRENA: Kolman, nehaj. Mare.

KOLMAN: (ji strga obleko)

IRENA: Nehaj. Mare, pomagaj!

MARKO: Poznam ustanovo, katere nihče ne mara. Jaz pa jo ljubim.

(spolni akt med Ireno in Kolmanom, nepremični)

MARKO: (medtem) Pozabil sem, kdo sem. Ko imam lisice na rokah, ne vem, kdo sem, kako sem, zakaj sem, tako lepo je. Jaz sem za lisice in nič več za revolucijo. Kaj je revolucija? Nič oprijemljivega. Lisice pa so. Jaz sem še tako mlad in naiven, da so mi lisice potrebne, dokler ne pridem k zreli pameti. Jaz sem Triglavsko jezero, kočevski medved, človeška ribica.

KOLMAN: Si videla, Irena? Nisem ga premaknil, na žalost ne. Oprosti, Irena, nisem hotel, jaz sem moral to storiti. Žrtve morajo biti za našo stvar. Sedaj si bila pač ti. Upam, da me razumeš? Hotel sem preizkusiti Marka...

IRENA: Marka, si rekel...

KOLMAN: Ne, mislil sem na Carlosa.

IRENA: Saj je vseeno.

KOLMAN: Nič nisem imel proti tebi, saj veš, da tudi nič nimam. Pravzaprav se mi vse gnusi. Pa sem moral. Tudi jaz sem se žrtvoval. Upam, da bova še naprej prijatelja.

IRENA: Kaj sva ti storila z Markom? Zakaj si naju uničil?

KOLMAN: Ne razumeš me.

IRENA: Še en greh imaš na vesti. Saj je vseeno.

KOLMAN: Ni vseeno. Hočem vama pomagati, da znova živita, kot smo nekoč. Oprosti, Irena, še enkrat, nisem ti hotel tega storiti. Boli me, zlomljen sem. Šele sedaj se zavedam, kaj sem storil. O, bog.

IRENA: Lažnivec. Samo to si hotel storiti, kar si storil. Nič drugega.

KOLMAN: Me boš prijavila? Prosim te, ne. Ne bi prenesel zapora. Obesil se bi.

(Irena, Kolman in Marko obstanejo)

P.D.: (udari vrhovno sodnico)

VRHOVNA SODNICA: (na kratko jok, potem si obriše solze)

OBA POLICAJA: (spet raztegujeta šefa policije)

VRHOVNA SODNICA: Torej, naklepala sta zaroto proti meni. Že prav.

P.D.: Nisva. To, kar se je zgodilo pred nekaj trenutki, veste, nekdo je ukazal moji roki, veste, to je izven mojega telesa, veste, to se dogaja, veste, da nekdo drug sproži reakcijo moje roke in ona udari, preprosto udari, ne da bi jaz imel kaj pri tem. Vem pa, da potem samo mene grdo gledajo, to je grozno. Neke sovražne sile upravljajo z mojo roko. Sploh se jim ne morem upreti.

VRHOVNA SODNICA: K primeru Carlos nimam več kaj dodati. Že prej so me opozarjali, da se z vami ne da konstruktivno in koristno pogovarjati, da dialog z vami ne vodi nikamor, zato ne bom odgovarjala na vaše morebitne replike. Nadaljnje razpravljanje bi samo škodilo pričetku procesa.

P.D.: Kako? Ne razumem.

VRHOVNA SODNICA: Vam pa dovolim, da zamenjate šefa policije na raztezalni, ker vem, da bi potem govorili okrog, kako vam ne dopuščam samokritike.

P.D.: Trikrat hvala, vrhovna sodnica, trikrat hvala. (zamenja šefa policije)

ŠEF POLICIJE: Hvala, prijatelj moj, kolega.

P.D.: Ni zakaj. V užitek mi bo.

ŠEF POLICIJE: A se ti ne zdim nekam višji?

P.D.: Ne. Zakaj?

ŠEF POLICIJE: Kar tako. Meni se zdi, da sem višji.

P.D.: Prej bi rekel, da si daljši. No, na svidenje čez pet minut.

ŠEF POLICIJE: Kako je kaj, vrhovna sodnica? A klofuta še boli?

VRHOVNA SODNICA: Sem že pozabila.

ŠEF POLICIJE: A hočete še eno? Lahko vam jo še enkrat primažem, mi ni težko? Veste, da mi je nategovanje koristilo?

OBA POLICAJA: (nategujeta predstavnika države, ki kriči)

ŠEF POLICIJE: No, no, kolega, saj vem, kako je to. Prve tri minute boli, potem pa se privadiš in kričiš rutinsko. Navadiš se. (se ogleduje) Pa se mi vseeno zdi, da sem višji in ne daljši. Kaj pa zdaj, vrhovna sodnica? Zakaj pa se ti trije ne premaknejo? (stopi k Marku) Kaj je, Carlos? Bi radi kaj povedali?

MARKO: (se sprosti) Bi.

ŠEF POLICIJE: Kaj sem vam rekel? Še vedno nisem za odpad. Moj občutek me nikoli ne vara... Vedno ugotovim, kaj človek želi. No, kar.

MARKO: Rad bi govoril.

ŠEF POLICIJE: Torej? (vrhovni sodnici) Vidite, končno bo priznal, da je Carlos.

MARKO: (zakašlja, potem še naprej kašlja in se prične dušiti)
ŠEF POLICIJE: (priskoči in udarja po hrbtu)
VRHOVNA SODNICA: Kaj mu je? (pomaga šefu policije)
MARKO: (pade na tla in se drži za vrat)
VRHOVNA SODNICA: Poglejte, mogoče mu je kaj v grlu.
ŠEF POLICIJE: (skuša pogledati) Nič ne vidim.
VRHOVNA SODNICA: Saj se ne more človek kar tako dušiti. (obema policajema)
Nehajta z mučenjem in pridita pomagat.
OBA POLICAJA: (ga primeta)
ŠEF POLICIJE: Aha, nekaj vidim.
VRHOVNA SODNICA: Kaj?
ŠEF POLICIJE: Ne boste verjeli. Besede. Besede so se mu zataknille v grlu.
P.D.: Kaj je sedaj? Tri minute so minile in sem se navadil, nakar ste neodgovorno odstopili od mučenja. Pritožil se bom. Obljubili ste pet minut.
ŠEF POLICIJE: Daj, no, saj vidiš, da človek umira, ne da bi od njega izsilili priznanje, da je Carlos.
P.D.: To me ne zanima. Hočem, da se moje mučenje izvrši. Vedite, da se bom pritožil. Vsi boste nasrkali!
VRHOVNA SODNICA: (šefu policije) Dajte, nekaj storite! Izvlecite mu besede ven.
ŠEF POLICIJE: A, ne, ne! (vstane) Za to so zadolženi drugi.
MARKO: (kot da bi bruhal) Nestrokovno. Delavci. Zavajanje. Birokracija. Tehnokracija. Samoupravljanje. NOB. Detant. Pravilniki. Svetovna revolucija. Anarhizem. Zapor. Čistke. Ekonomska kriza. Komunizem. Partija. Kapitalizem. Kontrarevolucija. Življenje. Motivacija. Opomba. Retorika. Naivni slikarji. Policija. Država. Izziv. Monetarni sklad. Reforma. Obletnice. Prazniki. Pacifizem. Federacija. Stavka. Lektor. (pogoltne slino in težko diha)
VRHOVNA SODNICA: Še jih ima v grlu.
MARKO: (spet kot da bi bruhal) Je. Bil. Že. Potemtakem. Ne glede. Še. Čeprav. Kot. Vse. Na splošno. Konkretno. Ampak. Če. Da. Ničesar. Ali. Zato. Upravičeno. Pogosto. Večina.
IRENA: (se premakne) Kaj mu ne bi dali kozarec vode?
MARKO: Povsod. Določeno. Običajno.
VRHOVNA SODNICA: Vodo! Hitro vodo!
OBA POLICAJA: (prineseta kozarec vode)
MARKO: Za. Proti. Vsiljeno. Izčrpno.
VRHOVNA SODNICA: Spijte.
MARKO: (naredi požirek) Tako. Dobro je. Ostalo je šlo nazaj. Nekaj je ostalo notri, pa bo šlo po drugi poti ven.
P.D.: Razočaran sem. In da veste, tudi užaljen. Name ste pozabili. Nasrkali boste.
VRHOVNA SODNICA: Odpnite ga. Dovolj je bilo.
OBA POLICAJA: (ga odpneta)
P.D.: (se poskuša nazaj zapeti) Ne, ne boste me odpeli. (ko se ne more zapeti, odneha)
Vi, vrhovna sodnica, ne izpolnjujete obljube, pa se imate za ne vem kakšno. Sramujte se.
VRHOVNA SODNICA: Tiho! Sedaj bomo pa ubrali druge strune. Snemite Carlosu lisice!
MARKO: Ne! Lisic ne pustim! To je kot da bi mi odvzeli roke in noge!
VRHOVNA SODNICA: Ukazala sem, da mu snemite lisice!
MARKO: Ne dam!
OBA POLICAJA: (hočeta na silo odkleniti lisice, medtem jima zleti ključ na tla)
MARKO: (ga pobere in pogoltne)

OBA POLICAJA: Pogoltnil je ključ.

VRHOVNA SODNICA: Nimata rezervnega?

OBA POLICAJA: Nimava.

MARKO: Jaz ga imam. (tudi tega pogoltne)

KOLMAN: (se premakne) Dovolite? Tega ne morem več gledati. Pričela me je peči vest. Vse bom priznal. Lagal sem. Rekel sem, da je Marko Carlos, vendar sem si vse skupaj izmislil.

P.D.: Kako? Za to boste odgovarjali.

ŠEF POLICIJE: Seveda, zaprli vas bomo. Se ne zavedate tega?

KOLMAN: Zavedam se. Vendar, kar je res, je res. Tudi jaz sem se skoraj že prepričal, da je Marko Carlos. Vendar ni. Še podoben mu ni. Kaj naj še povem? Lagal sem. Tukaj sem in strljajte vame.

VRHOVNA SODNICA: O, tako pa ne bo šlo. Ne, ne. Tako se pa spet ne bomo šli. Nas nihče ne bo lagal!

P.D.: Seveda, to ne gre tako: imeti Carlosa, potem pa ga kar naenkrat ne imeti. Kar je bilo še do včeraj belo, ne more postati čez noč črno.

ŠEF POLICIJE: Jaz se tu več ne najdem. Prav ste imeli, vrhovna sodnica, da ste me suspendirali. Odhajam.

VRHOVNA SODNICA: Preklicujem suspenz do nadaljnega.

ŠEF POLICIJE: Nisem več suspendiran? Aha! (pristopi k obema policajema) Sta slišala? Kaj sta mi pred dnevi govorila? Kaj? (jima primaže klofuti) Sedaj vaju bom še bolj pritegnil, da bosta kri scala.

VRHOVNA SODNICA: (Kolmanu) Bi še enkrat ponovili prejšnjo izjavo?

KOLMAN: Z veseljem. Marko, to je tisti tam, ki sedi na tleh, ni Carlos.

VRHOVNA SODNICA: (se zasmije) A mislite, da vam verjamemo. Ne bodite, no, smešni, saj se vam po očeh vidi, da lažete.

KOLMAN: Ampak, kaj je sedaj, vrhovna sodnica? Saj...

VRHOVNA SODNICA: Šef policije, saj veste, kaj je treba v takem primeru storiti?

ŠEF POLICIJE: Vsekakor. V službi vedno vdan in zanesljiv.

VRHOVNA SODNICA: V redu. (odide)

IRENA: (se premakne) Kaj pa jaz? Ali mene... Ali mene nihče ne bo vprašal za mnenje? Jaz vem, da je on Carlos, moj mož. Že osem let sva v zakonski zvezi. Vem, kaj je delal, kod je hodil... Vse bom povedala.

P.D.: Vi ste v sorodstvenem razmerju z obtoženo osebo, zato bi vaše izjave dišale po intimnosti, predvsem pa bi bile emotivno obarvane. Pa še nekaj? Vaša izjava, da ste bili štiriindvajset mesecev noseči, je neresnična. Prelistal sem vse časopise in revije in ničesar podobnega nisem našel.

IRENA: Ampak jaz sem bila resnično tako dolgo noseča. Kaj vi veste, kaj se dogaja v ženski?

P.D.: Bolje vem kot vi. Že toliko žensk je šlo skozi moje spise. Z vami pa se ne bomo več ukvarjali. Lahko odidete. Vas bomo že poklical na proces.

IRENA: (odhaja) Kaj pa Carlos? (odide)

ŠEF POLICIJE: Do nadaljnega bo v priporu. Poglej, kolega, vprašala je, pa ni počakala na odgovor. Pa tako hitro sem odgovoril.

P.D.: Saj vidiš, da je zmešana. Kar strgala si je obleko, da bi bila bolj prepričljiva. Pustiva to. Torej kolega, prijatelj moj, kot v starih, dobrih časih.

ŠEF POLICIJE: Kot v starih, dobrih časih. Začniva.

KOLMAN: Jaz pa ne smem oditi?

ŠEF POLICIJE: Seveda ne. Kako ste to ugotovili? Bister mož ste, da veste. Kolega, kaj morava storiti?

P.D.: Takoj. (vzame list papirja) On mora ob vsakem času in na vsakem mestu, ne da bi se zavedal, povedati: Marko je Carlos.

KOLMAN: Če že hočete, bom povedal. Poslušajte: Marko je Carlos, Marko je Carlos, Marko je...

ŠEF POLICIJE: Ne, ne. Cenimo vašo prizadevnost, vendar ste storili napako, ko ste se prej izrazili nekoliko drugače in to je za nas dovolj. Kaj mislite, da vam lahko zaupamo? Saj še sami sebi ne.

KOLMAN: Kaj boste storili z mano?

P.D.: Deformirali vas bomo. Majhen kirurški poseg.

KOLMAN: Kaj?

P.D.: Tako. Pošteno sem vam povedal, v obraz, za kar mi morate

šteti v dobro, kar bo pa sledilo, je služba. Jaz nimam nič proti vam osebno, vendar... Kaj hočemo. Torej, kolega, prepuščam vam ga.

ŠEF POLICIJE: Hvala. (obema policajema) No, policaja moja, da vaju preuzkusim. Kako moramo ukrepati v takšnih primerih?

OBA POLICAJA: Najprej pacientu zvežemo roke in noge, se pravi, obe okončini.

ŠEF POLICIJE: Pravilno. Naprej.

OBA POLICAJA: Tri dni mu ne dovolimo, da bi spal, se izmenjujemo in ponavljamo besedo, stavek ali odstavek, katere pacient mora ponavljati.

ŠEF POLICIJE: Odlično. Vidim, da kar dobro obvladata svoj poklic. In kaj sledi, če v tej prvi stopnji, pozabila sta povedati, da je to prva postaja. Torej, kaj sledi, če v prvi stopnji ne dosežemo zaželenega učinka?

OBA POLICAJA: S posebnim kirurškim posegom pacientu zdrobimo vilico, mu oblikujemo jezik, tako da kljub svoji volji izgovarja črke in stavke, ki smo mu jih zastavili.

ŠEF POLICIJE: (da obema policajema roko) Čestitam, fanta. Sedaj pa na delo.

KOLMAN: Pa menda ne mislite resno?

ŠEF POLICIJE: Ja, kaj pa mislite! Kje pa živite? Saj smo že v dvajsetem stoletju, človek. V resnem stoletju.

KOLMAN: Mene je strah.

P.D.: Prav, da vas je strah. To je človeško. Vendar le pogumno, Kolman, le pogumno.

KOLMAN: (priskoči k Marku in ga objame) Pomagaj mi, Mare, pomagaj mi! Nočem!

MARKO: Pomagaj si sam in država ti bo pomagala.

KOLMAN: Saj si ne morem pomagati!

MARKO: Potem ti tudi država ne more.

KOLMAN: Ne zapuščaj me, Mare, prosim te, ne zapuščaj me. Odpusti mi.

MARKO: Saj te ne bom zapustil. Tukaj bom in bom gledal.

ŠEF POLICIJE: No, no, dosti je bilo pogovora. Ste pripravljeni, Kolman?

KOLMAN: Sem. Kje pa je vrhovna sodnica? Rad bi govoril z njo. Igre je konec. Prosim, pokličite jo.

ŠEF POLICIJE: To ne bo več mogoče. Odpotovala je.

KOLMAN: Ne verjamem. Ukazujem vam, da jo pokličete, če ne...

P.D.: Kaj mu pa je? Začel je ukazovati.

ŠEF POLICIJE: Ne vem, kaj mu je. Zanimivo pa je, da to počno vsi, katere peljemo na operacijo.

KOLMAN: Rekel sem, da je igre konec. Ona bo že vedela kakšne igre. Jaz sem se trudil in igre je konec.

P.D.: Pa tudi to je zanimivo, da vsak govori o nekakšnih igrah. Dajmo, dajmo, no, začnimo. Čimprej končamo, prej bomo šli domov.

KOLMAN: Ampak, če vam rečem, da je to bila samo igra. Vrhovna sodnica bo že vedela.

ŠEF POLICIJE: (obema policajema) Primita ga, zvežita ga in pričnita z delom.

KOLMAN: To je pomota! Nesporazum. Še žal vam bo!

OBA POLICAJA: (ga primeta)

KOLMAN: Nočem! Nočem!

P.D.: Zamašita mu usta. Njegove druge izjave nam niso potrebne. Potrebna je samo ena, ki smo jo prej določili. Odpeljite ga! Pa Carlosa tudi.

OBA POLICAJA: (to storita)

VRHOVNA SODNICA: (se vrne) Kolega, moram vama priznati, da sta odlično opravila delo, ki sem vama ga zadala. Čestitam. Kolman je izredno pripravljen. Zelo dobro, da me nista klicala, ko je zahteval. Čestitam.

P.D. in ŠEF POLICIJE: Hvala.

VRHOVNA SODNICA: Moram vam nekaj priznati. Upam, da me bosta razumela. Name pritiskajo, češ, da svojega dela ne opravljam dobro. Ampak, to sedaj ni važno. Še več, to sploh ni res, da svojega dela ne opravljam dobro, pač pa se me določeni krogi hočejo znebiti, ker sem bila vedno za resnico in dobro delo, ki naj bi prispevalo k trdnosti naše države. Saj razumeta?

P.D. in ŠEF POLICIJE: Razumeva.

VRHOVNA SODNICA: Mislim, da pa sem jim s primerom Carlos zadala odločilen udarec in, oprostita na izrazu, zaprla gobce. To me bo obdržalo na položaju, in seveda tudi vaju, kajti tisto z odpovedjo, suspenzom in odvzemom njive je bila njihova iniciativa, češ da tudi vidva ne delata dobro. Nesramnost.

ŠEF POLICIJE: Si videl, kako so delali za najinim hrbtom?

P.D.: Svinje. Jaz bi jih dal vse postreliti.

VRHOVNA SODNICA: Sedaj vesta, zakaj sem morala igrati. Upam, da mi bosta oprostila za nekatere postopke, ki niso bili na mestu, vendar je vse bilo v interesu naših prihodnjih zmag. Mislim, da smo tudi študentom iz šestdesetih let dali odločilen udarec, po katerem se hne bodo dolgo pobrali. Če se že bodo, pa se bodo že postarali. Kaj naj še rečem? Tudi Kolman je eden od njih. Celo ponujal se mi je, seveda za določeno vsoto, saj ga poznata, njegove karakteristike so vama znane. Se pravi, da se mi je ponujal, kar sem jaz odločno odbila.

P.D.: Prav ste imeli.

ŠEF POLICIJE: V začetku mi ga je bilo žal, da ga bomo morali tako obdelati, ampak sedaj vidim, da pravilno ravnamo.

VRHOVNA SODNICA: Dovolj. Lahko gresta.

4.

Scena se ni nič spremenila, le dopolnjena je s tronom, na katerem sedi vrhovna sodnica. Prisotne so vse nastopajoče osebe. Predstavniki države je v vlogi zapisnikarja in nenehno tipka. Šef policije je v vlogi javnega tožilca. Marko je kot obtoženec, Ireba je zraven njega, ob njiju stojita oba policaja, medtem ko je Kolman glavna priča.

VRHOVNA SODNICA: Dovolite mi, da odprem današnje sojenje...

KOLMAN: (spačeno) Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

VRHOVNA SODNICA: Tišina v dvorani. (predstavniku države) Vi pa nehajte tako na glas tipkati!

P.D.: Ampak, moram zapisati...

KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

VRHOVNA SODNICA: Povejte priči, da bo odgovarjala, ko jo bomo vprašali.

ŠEF POLICIJE: (Kolmanu) Odgovarjali boste, ko vas bomo vprašali.

KOLMAN: (prikima) Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

ŠEF POLICIJE: Ne sedaj. Potem...

KOLMAN: (spet prikima) Maa-rrr-ko jee -Caa-rrr-los.

VRHOVNA SODNICA: A ga ne morete utišati?

KOLMAN: (se obrne k vrhovni sodnici in prikima) Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

ŠEF POLICIJE: (enemu od policajev) Pridi sem in mu zamaši usta.

EDEN OD POLICAJEV: (položi roko na Kolmanova usta)

ŠEF POLICIJE: Mislim, da bo sedaj v redu.

VRHOVNA SODNICA: Torej, pričenjamo s sodno obravnavo, ki bo, prepričana sem, kratka, ker ne bom dovoljevala raznih izpadov. Opravičujem se zaradi začetnih nemilih scen. Vendar obljubljam, da se v nadaljnjem toku sojenja kaj podobnega ne bo več dogajalo. Pa še nekaj: če bi kdo hotel kaj ugovarjati, bo moral za vsak ugovor spiti določeno količino morske vode. To je preventivni ukrep, nisem si ga jaz izmislila, da ne bi zavlačevali sojenja.

ŠEF POLICIJE: Oseba, ki je na zatožni klopi, je kriva, ker je Carlos, mednarodni terorist. (predstavniku države) Kaj nimaš manj bučnega stroja?

P.D.: Saj veš, da so nam denarna sredstva omejena in moramo kupovati na razprodajah.

ŠEF POLICIJE: Vem, ampak ob takih priložnostih bi si lahko sposodil novega.

VRHOVNA SODNICA: No, nadaljujmo.

ŠEF POLICIJE: Takoj. Oseba, ki je na zatožni klopi, je kriva, ker je Carlos, mednarodni terorist. Toliko za zdaj.

VRHOVNA SODNICA: Obramba ima besedo.

MARKO: (vstane)

VRHOVNA SODNICA: Dovolj ste povedali. Lahko sedete.

MARKO: (se vsede)

VRHOVNA SODNICA: Kolman, ste pripravljeni?

KOLMAN: (prikima)

VRHOVNA SODNICA: Torej, začnimo z vprašanji.
ŠEF POLICIJE: Tipkanje me moti. Ne morem se zbrati.
VRHOVNA SODNICA: Nadaljujte. Ugovor ni sprejet.
ŠEF POLICIJE: (Kolmanu) Oglejte si tega človeka. (pokaže na Marka) Ali je ta človek Carlos?
KOLMAN: (momlja izza policajeve roke)
ŠEF POLICIJE: Ali je? Odgovorite. (policaju) Umakni roko.
KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.
ŠEF POLICIJE: Hvala, nimam več vprašanj.
VRHOVNA SODNICA: Obramba?
MARKO: (vstane in se vsede)
KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.
VRHOVNA SODNICA: (policaju) Zaprite mu usta in ga odpeljite iz dvorane. Ne rabimo ga več.
EDEN OD POLICAJEV: (to stori)
VRHOVNA SODNICA: Ker ni več prič, menim, da je prvi del procesa končan. Prehajamo na drugi del. Da bi si osvežili spomin, predlagam, da zapisnikar prebere dosedanje izjave.
P.D.: Z veseljem. (bere) Današnje sojenje, na katerem bi morali dokazati, da je Marko Carlos, je plod neuravnovešenosti in nezdravih ambicij vrhovne sodnice, zato je neveljavno in še en dokaz, da...(neha brati, začuden je in prestrašen) Ne vem... Mislim, ne mislim, pač pa sem prepričan... Jaz sem... Saj znam tipkati...
VRHOVNA SODNICA: Prekinjam sojenje in spreminjam obtožnico!
P.D.: Ampak, vrhovna sodnica, nekaj mora biti narobe s pisalnim strojem. Prisegam pred čemerkoli hočete, da sem svoje delo opravljal...
VRHOVNA SODNICA: Utihnite!
P.D.: Pisalni stroj je kriv. Podtaknil mi je to... To, kar sem prebral. Oglejte si ga. Vi sploh ne veste, kakšne težave imamo s pisalnim priborom. Sedaj se je še razširilo na stroje, morda celo na teleprinterje, telekse...
VRHOVNA SODNICA: Dovolj!
EDEN OD POLICAJEV: (se vrne)
VRHOVNA SODNICA: Pripeljite Kolmana! (eden od policajev odide po Kolmana)
Začeli bomo znova.
ŠEF POLICIJE: To ni dobro. Javnost je bila prepričana v našo zmago.
VRHOVNA SODNICA: Razočarana sem, drage kolege, razočarana. Kaj mislite, da to delam zase? Da je meni bilo prijetno, da tega (pokaže na Marka) obsodimo. Nasprotno, ni mi bilo pri srcu!
P.D.: Jaz sem nedolžen.
IRENA: Ali lahko nekaj povem? (objame Marka) Priznal je, da je Carlos.
MARKO: Nič nisem priznal. Si zmešana? Jaz nikoli nič ne priznam.
IRENA: Pa kaj ti je? Saj si včeraj...
MARKO: Včeraj sem bil v arestu.
IRENA: A res? Jaz pa sem mislila, da si bil doma? Kako to?
MARKO: Utihni.
IRENA: (vrhovni sodnici) Ampak, on je res Carlos.
VRHOVNA SODNICA: Ste videli? A ste videli do česa pride, če ne ukrepamo pravilno, po zakonih in ustavi? Ljudje se pričnejo zmišljevati, ne da bi jih prosili za to.
EDEN OD POLICAJEV: (pripelje Kolmana)
KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

VRHOVNA SODNICA: Spreminjam obtožnico. (šefu policije) Pridite sem. (mu nekaj šepetne na uho)

ŠEF POLICIJE: Razumem.

VRHOVNA SODNICA: Torej, začnemo z obravnavo. Besedo dajem šefu policije kot tožilcu.

ŠEF POLICIJE: Oseba na zatožni klopi je kriva, ker je Marko. Toliko za zdaj.

VRHOVNA SODNICA: Hvala. Besedo ima obramba.

IRENA: (vstane) Ampak on je Carlos.

VRHOVNA SODNICA: Po čem sklepate?

IRENA: Saj priča pravi isto.

VRHOVNA SODNICA: Bomo videli. Vprašajte jo.

IRENA: Kolman, povejte, kdo je obtoženec.

KOLMAN: (odkimava z glavo) Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

IRENA: Ste videli?

VRHOVNA SODNICA: To ni noben dokaz. Vaša priča je umsko in fizično prizadeta, zato je ne bomo upoštevali.

KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

VRHOVNA SODNICA: Zaprite mu usta. moti sodno obravnavo.

EDEN OD POLICAJEV: (mu položi roko na usta)

VRHOVNA SODNICA: Ker ni nobenih prič, ki bi zanikale, da je obtožena priča Marko, zaključujemo prvi del razprave. Da bi si osvežili spomin, nam bo zapisnikar prebral zapiske dosedanje obravnave. Izvolite.

P.D.: Bojim se.

VRHOVNA SODNICA: No, no, kar dajte.

P.D.: Ampak, jaz tega nisem natipkal. Kar samo se je.

VRHOVNA SODNICA: Preberite!

P.D.: Prav. To, kar se sedaj dogaja, je samo v korist mednarodnem terorizmu. Nekateri faktorji hočejo zanikati, da je obtoženec Carlos. Ali smo res gnezdo in zaščitniki mednarodnega terorizma? Nesposobnost vrhovne sodnice presega vsaka pričakovanja... Jaz tega ne morem več brati. Kdo ima pri tem prste vmes?

VRHOVNA SODNICA: Gmota nesposobnežev! Sedaj bom pa sama vodila razpravo! Vi paraziti naše družbe! Ne, ne, ne mislim samo na vaju dva, na vse, ki ste v tej dvorani. Name pritiskajo določeni krogi, češ, da svojega dela ne opravljam dobro in se me hočejo znebiti, ker sem bila vedno za resnico in dobro delo, ki naj bi prispevalo k trdnosti naše države. In vi ste hlapci teh določenih krogov! Vse vas bom postavila pred sodišče in kaznovala!

IRENA: Ampak, on je res Carlos. Priznal mi je.

VRHOVNA SODNICA: Tiho. Spreminjam obtožnico, ki se glasi, da je obtoženi, ki sedi na klopi, obtoženec in je zato kriv.

IRENA: Poznam ga. On je Carlos. Od kar ga poznam, je Carlos.

VRHOVNA SODNICA: In vse po vrsti obtožujem, vi neuravnovešeni državljani, gniloba človeškega ustroja, filistri malomeščanskega rodu, prodajalci svojega obraza, ali imate kaj reči v svojo obrambo?

ŠEF POLICIJE: Jaz sem presenečen, jaz sem v tem trenutku presenečen in nimam besed.

P.D.: V vsem tem ima hudič prste vmes.

ŠEF POLICIJE. (objame predstavnika države) Kolega, prijatelj moj, to je za zjokat!

P.D.: Prav si povedal.

ŠEF POLICIJE: Vendar, vrhovna sodnica, karkoli boste naredili, karkoli boste rekli, vas razumem. Ampak, jaz se ne bom dal kar tako, ne bom! Jaz imam njivo!

VRHOVNA SODNICA. Nimate je več!

ŠEF POLICIJE: Imam! In v tem trenutku grem po kmete in ostale polproletarce in jo bom branil z vilami in motikami. (odhaja)

VRHOVNA SODNICA: Nikamor ne greste!

ŠEF POLICIJE: (se ustavi) Nikamor? A ne smem?

VRHOVNA SODNICA: Ne smete!

ŠEF POLICIJE: (se vrne) Prav. Ne smem.

P.D.: Pa kaj ti je? Kako da je tvoj upor tako hitro zbledel? Tako naenkrat?

ŠEF POLICIJE: Ne vem. Dolžnost je dolžnost. Ni me suspendirala. Ampak, ko me suspendira...

VRHOVNA SODNICA: Suspendirani ste!

P.D.: Kolega, pojdi. Svoboden si. Pojdi sedaj. Kaj še čakaš?

ŠEF POLICIJE: (se vsede na tla in joka) Ne morem. Ne, ne morem. Ne vem, kaj mi je. Moja njiva, moja njiva...

P.D.: Pa kaj ti je?

VRHOVNA SODNICA: Vi!

P.D.: Jaz?

VRHOVNA SODNICA: Da, vi! Vedno ste mi pošiljali poročila s protidržavnimi sporočili. Mar ni tako?

P.D.: Ne, ni! Zanimam. Nisem bil jaz!

VRHOVNA SODNICA: Veste, odpuščeni boste, ko me slečete. Tega niste pozabili, menim?

P.D.: Ha, a to? Kar mislite si! Če je kdo kriv za protidržavna sporočila, so krivi svinčniki, katere ste mi vi podtaknili. Tako, da veste!

VRHOVNA SODNICA: Ne bova se več pogovarjala o tem. Slecite me.

IRENA: On je Carlos! Priznal mi je! Zaupal mi je! On mi vedno zaupa! Vse vam lahko izdam o Carlosu!

VRHOVNA SODNICA: Tiho! Vse vas bom podredila. Niste hoteli Carlosa, sedaj boste imeli mene!

IRENA: Saj je Carlos. On... Jaz ga imam, moj je. Carlos, moj.

VRHOVNA SODNICA: (predstavniku države) Torej? Čakam.

P.D.: A, ne, ne pride v poštev. Imam ženo in otroke... Vi me hočete izkoristiti.

VRHOVNA SODNICA: Vi ste pa mene leta in leta izkoriščali! To ste pozabili?

P.D.: Svinčniki! Svinčniki, vrhovna sodnica, ne jaz! Vzemite svinčnike, ukažite jim, da vas slečejo.

VRHOVNA SODNICA: Ali me boste slekli, ali pa se bom morala sama?

P.D.: Ne, ne sama.. Jaz... O, kaj mi je? Ampak jaz kaj takega ne morem storiti. Ne, ne bom. Ne bom, ne bom, ne bom.

VRHOVNA SODNICA: No, opravite svoje delo. Vedno ste ga opravili, čeprav nikoli kakovostno, kot je zahtevalo vaše delovno mesto, ste ga le opravili. Tudi sedaj ga boste.

P.D.: Ne bom, ne bom. (gre proti vrhovni sodnici) Kaj mi je? Noge me ne ubogajo. Ustavite se, noge! Saj... Pa to ni res! Ukazujem vam, noge, da se ustavite! Kaj se dogaja z mano? (šefu policije) Kolega, prijatelj moj, pomagaj mi... Ustavi me. Šel bom s tabo na njivo in jo branil.

ŠEF POLICIJE: Ne morem, kolega, prijatelj moj, sesut sem.

P.D.: Zakaj ne?

ŠEF POLICIJE: Uničen sem.

P.D.: Poskusi vsaj.

ŠEF POLICIJE: Ne morem. Ne vem, zakaj ne morem niti poskusiti.

P.D.: Daj mi roko.

ŠEF POLICIJE: Kako? Predaleč si. Pridi bliže.

P.D.: Ne vem.

ŠEF POLICIJE: Jaz tudi ne vem. Razhajava se.

P.D.: Razhajava se. (je že pri vrhovni sodnici)

VRHOVNA SODNICA: Začnite.

P.D.: Ne!

IRENA: Ampak, on je priznal. Zaupal mi je.

VRHOVNA SODNICA: Utihnite, tovarišica. Še niste začeli, predstavnik države.

P.D.: Ne, ne. (si da roke na hrbet) Tega ne boste dožiceli. Tega ne boste doživeli. (počasi sega z rokami proti vrhovni sodnici) ne, ne. Ne vem, kaj mi je.

VRHOVNA SODNICA: No?

P.D.: (jo prične slačiti)

ŠEF POLICIJE: Imel sem njivo, vem, da sem jo imel. Marca, ko se je sneg stopil, sem jo šel gledat in sem jo poljubil in čuval in pazil in negoval.

EDEN OD POLICAJEV: (stopi k drugemu in se objameta)

KOLMAN: (vseskozi ponavlja) Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los.

IRENA: (se sprehaja po stanovanju, brska po predalih in išče spominke) 1972. sva se poročila. Takrat še nisem vedela, da je Carlos. Vendar sem čutila.

OBA POLICAJA: Midva sva svoje delo vedno opravljala brez napake. Teoretično sva odlično podkovana. Nihče nima pravice, da naju drži v senci. Spoznava se na pravilnike in vse policijske priročnike.

(v nadaljevanju osebe govorijo tri replike hkrati)

ŠEF POLICIJE: (jokavo) Tri hektarje njive je sicer veliko za amaterskega pridelovalca dobrin. Zrase ti čebula, česen, krompir, in tako naprej. Vendar... A kaj bi? Vsak dan po službi sem hodil, da bi opazoval, kako rastejo, imenoval sem jih: moji otročički. In sedaj naenkrat... Ne, ne more biti danes črno tisto, kar je bilo še včeraj belo. Uprl se bom. Ne, ne bom se. Njiva! Njiva, s tabo sem! Nikoli te ne bom zapustil. Služil sem svojemu polklicu namesto tebi. Napako sem delal. Oprosti mi. Vse, kar mi je ostalo, si še ti, njiva, moja in edina. Ne smem niti pomisliti, da v tem trenutku gnijejo pridelki, ki iščejo mojo roko. Oh, njiva.

IRENA: Poglejte to fotografijo. Ne vem, kdo naju je posnel, preden je šel Carlos v zapor. Pred dvema leti. Carlos je bil nežen, vedno je peljal otroke na sprehod. Gledala sem skozi okno, kako so odhajali v park. Kuhala sem kosilo. Vedela sem, da on ni Marko. Čutila sem, da je nekaj drugega. Da je Carlos. Saj se nikoli ni obnašal kot Marko. Njegov glas, njegovi gibi, njegove življenjske poteze so tako nenavadno spominjale na Carlosa, otroka je previjal kot Carlos. Pel jima je uspavanke kot Carlos. Jezil se je in zabaval kot Carlos. Spočel je otroka, kot ga lahko spočne samo Carlos. Takega človeka ne bi smeli nikoli zapreti. Oh, Carlos moj.

OBA POLICAJA: Midva izjavljava, da se med sabo nikoli ne prepirava. Najino dvojno delo je resnično dvojno, čeprav ni bilo tako ovrednoteno. Naprej, izjavljava, da bi lahko storila veliko, veliko več, če bi postavljala vprašanja, katerih ne smeva, kot so: kdaj, kaj, kdo, kje, zakaj, čemu, komu in tako naprej. Ampak, meniva, da bi s takimi vprašanji prišla po lahki poti na položaj. Odločila sva se za težjo, trnovo pot. Izjavljava, da sva mlada in da imava svetlo prihodnost. V rokah drživa vse pravniške knjige, ki so ključ za odpiranje duš. Meniva, da so pravniki uredili našo državo tako, da se le ono spoznajo nanjo. Midva se jim skušava vsaj nekoliko približati, če že ne moreva doseči isti čas in prostor.

VRHOVNA SODNICA: (slečena) Dobro ste opravili.

P.D.: A sem?

VRHOVNA SODNICA: (stopi na tron) Osvobojena sem vseh spon, zadrug, šivov, oblek in prevlek! (predstavniku države) Odpuščeni ste. Lahko greste.

P.D.: (odhaja in se slači; ne odide)

ŠEF POLICIJE: Živel sem za svojo njivo. Njiva je narava. Kopni sneg, ko skopni, je naga. (se slači) Jaz bom sam njiva. Tako kot bitje, ki se pravkar rodi.

OBA POLICAJA: Vrhovna sodnica je rekla, da smo osvobojeni, če ni spon, zadrž, šivov, oblek, prevlek. Midva se morava strinjati z njo. (se birokratsko slačita)

IRENA: (stopi k Marku) Carlos, Carlos moj. (ga poljublja) Sledi me. Saj vidiš, kako me vnamejo tvoji dotiki, carlosovski dotiki. Vem, da si utrujen, sama bom. (se slači)

MARKO: (vstane)

IRENA: Saj veš, da sva bila vedno svobodna, ko sva...

MARKO: (stopi k vrhovni sodnici in jo z lisicami prime okrog vratu)

ŠEF POLICIJE: Jaz sem njiva.

P.D.: Nimam kam pripeti svojega svinčnika.

IRENA: Carlos, obljubljam, da ne bom nikoli naredila splava in da bom tudi osemdeset let noseča, če boš hotel.

OBA POLICAJA: Midva sva svoj ukaz izpolnila.

KOLMAN: Maa-rrr-ko jee Caa-rrr-los. (s kreda napiše na vrata: Jaz sem bil Carlos.)

MARKO: (zadavi vrhovno sodnico) Nihče mi ne bo odvzel lisic.

Tudi Kolman utihne.

Ljubljana, 1986